

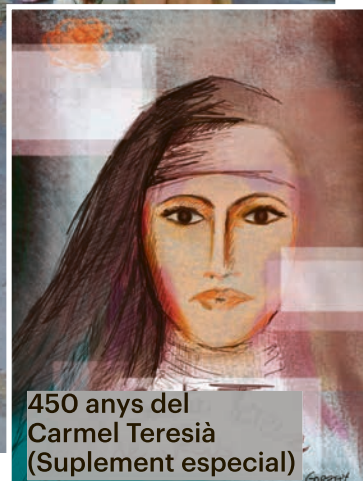
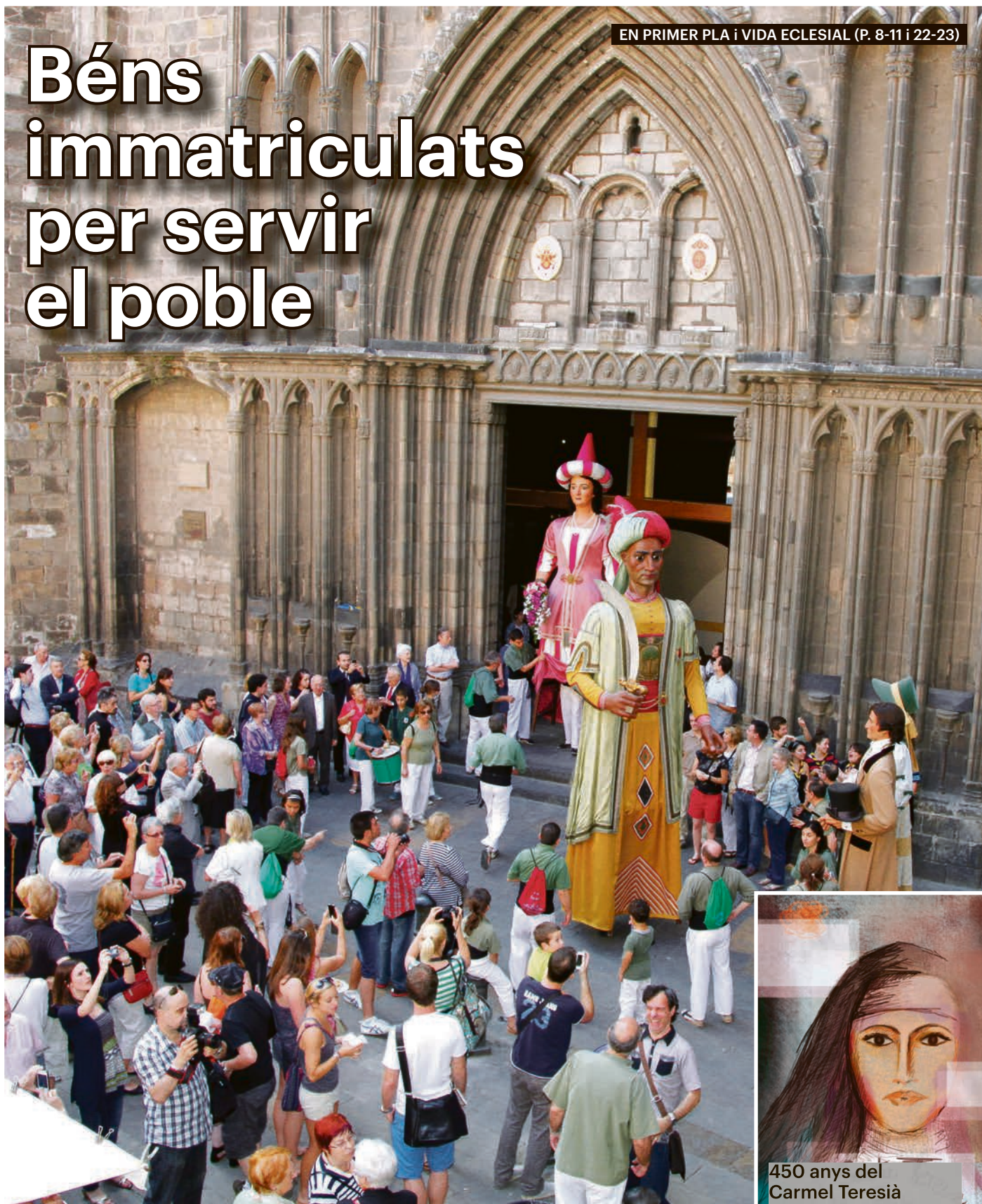
Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XXXVIII | NÚM. 2045
2,90 € | 2 DESEMBRE 2018

EN PRIMER PLA i VIDA ECLESIAL (P. 8-11 i 22-23)

Béns immatriculats per servir el poble

450 anys del
Carmel Teresià
(Suplement especial)

Vigència de Vidal i Barraquer

Estem culminant l'Any Cardenal Vidal i Barraquer en commemoració dels 150 anys del seu naixement a Cambrils i dels 75 anys de la seva mort exiliat a la cartoixa de Valsainte de Friburg (Suïssa). Però enguany, i el vinent també, se celebren aniversaris d'altres dates significatives de l'anomenat Cardenal de la Pau, com els 40 anys del retorn de les seves despulles o els 100 del seu nomenament com a arquebisbe de Tarragona. Cal no oblidar que ara en fa també cinquanta que el P. Miquel Batllori, amb la col·laboració de Víctor Manuel Arbeola i sota els auspicis editors de Montserrat, va començar un treball de recerca sobre els textos inèdits del cardenal que va cristal·litzar en l'edició de la magna obra *Arxiu Vidal i Barraquer, Església i Estat durant la Segona República Espanyola 1931-1936*. Per totes aquestes efemèrides i per la importància de la seva figura, el programa s'allargarà durant l'any 2019 amb activitats de tota mena dirigides a diferents públics.

Quina és la vigència de Francesc d'Assís Vidal i Barraquer? Mn. Manuel M. Fuentes, historiador i director de l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, sosté que fou un bisbe amb una gran capacitat negociadora amb la República (1931-1936), segurament fruit de la seva formació jurídica. Abans però de la Guerra Civil, el cardenal —d'acord amb la Doctrina Social de l'Església dels papes Lleó XIII i Pius XI— ja

havia defensat la no-submissió de l'Església al poder civil. També va promoure i potenciar una pastoral molt més renovadora i europea (exercicis parroquials, fejecisme, etc.).

Els seus biògrafs avalen que Vidal i Barraquer sempre va actuar segons l'imperatiu de la seva consciència. Amb l'exili fins a la mort va ensenyar que la dignitat i la coherència comporten un preu. I va treballar per la pau, també a nivell internacional. Quan la guerra semblava ja totalment decidida envers els militars rebels, va recordar a Franco que fins i tot aquesta tenia regles: no es podia allargar innecessàriament i no podia sotmetre la població civil a una crueltat indiscriminada i sense mesura.

El Dr. Ramon Corts, en la Miscel·lània d'Homenatge al Cardenal Martínez Sistach, afirma que ja el 1928 Vidal i Barraquer distingia molt bé entre nació, nacionalitats i estat i ho feia per poder mantenir Catalunya dins Espanya conservant la seva identitat. No anava en contra de la monarquia, però es va tornar crític envers Alfons XIII perquè s'havia entregat a les mans de Primo de Rivera. Corts parla d'un catalanisme «pastoral» i «cultural» en el cardenal que rebutjava el cesaropapisme i l'espanyolització. I conclou que Francesc d'Assís Vidal i Barraquer podria ser considerat confessor de la fe i el primer en esperit d'aquell seu presbiteri martiriàl.

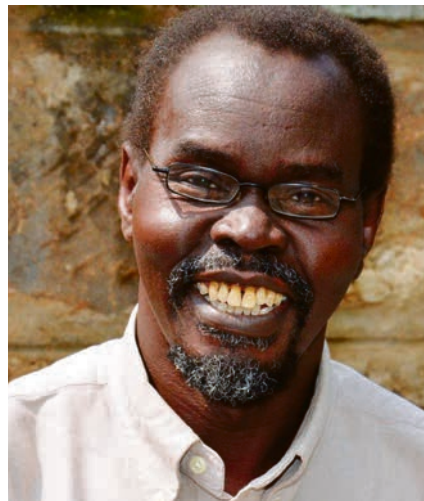
Contingut

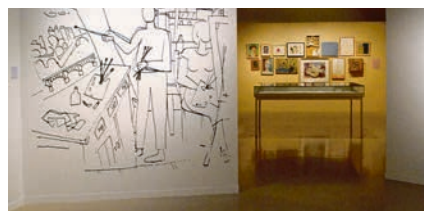
03	Editorial
05	La setmana
06	Opinió
08	En primer pla
12	Opinió
15	Vida eclesial
26	La veu dels pastors
28	Anàlisi
32	Bíblia
34	Litúrgia
36	Espai lectors
38	Cultura
46	Agenda
47	Des del carrer
I-XVI	Especial Carmel Teresià

Recordant el jesuïta Victor-Luke Odhiambo

PÀGINA 20

38
Museu de Montserrat

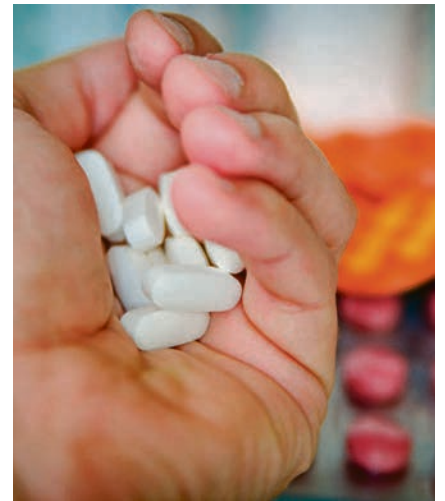

Marià Mullerat, prop de la beatificació

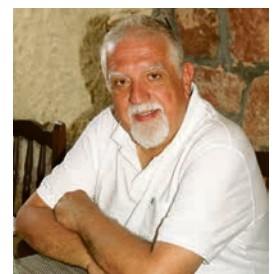
PÀGINA 18

El bon ús dels antimicrobians

PÀGINA 28

47
Xavier
Valdivieso

La setmana en tuits

NÚRIA ICETA @NURIAICETA

Editora de «L'Avenç»

El «Senyor Hivern»... De debò que cada any la mateixa història, qual-sevol cosa abans que dir Nadal. Nadal sense Nadal. Fer festa sense festa. Incitar al consumisme sense que es noti. D'eufemisme en eufemisme fins que ja no sapiguem de què parlem realment

JOSÉ M. GIL TAMAYO @JMGILT

Bisbe electe d'Àvila

Vull donar les gràcies de tot cor als directores i treballadors de la Conferència Episcopal Espanyola per la gran ajuda que m'han prestat al llarg del meu servei en ella. Són gent meravellosa. Déu els ho pagui!

XAVI CASANOVAS

@XCASANOVASC

Director de Cristianisme i Justícia
A Europa ens convindria que les religions es plantessin davant l'actual creixement del feixisme que arriba. En primer lloc, perquè els moviments d'ultradreta coopten el discurs religiós per justificar-se i apel·lar a una certa puresa o autenticitat

MERITXELL PERELLÓ

@MERITXELLP97

Dret i Ciència Política
#SantCugat sempre vetllant per l'acord i bé comú, gràcies a gent com el Mossèn Blai i @Carmela_Fortuny @ajsantcugat, com també a tot el consens municipal en temes on no pot ser d'altra manera #BénsEsglésiaTV3

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Coordinador d'informatius

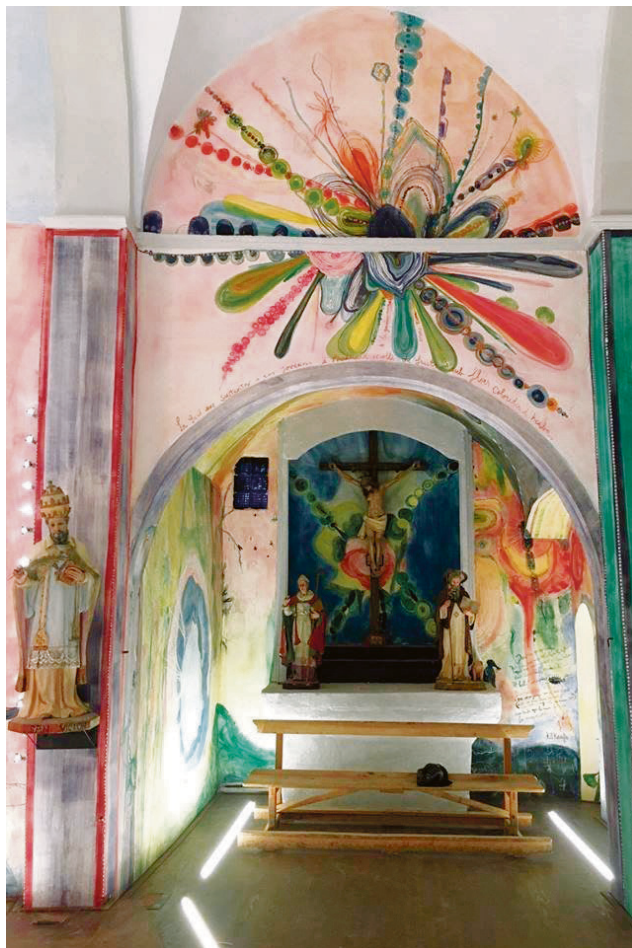
Luis Argüello

La Plenària de la Conferència Episcopal Espanyola, la setmana passada, ha sortit en la nostra programació principalment amb l'elecció de Luis Argüello com a nou secretari general i portaveu. Ja en l'espai *Diari del Papa* i en els informatius generals, recollim el 21 de novembre la notícia, com també el dia 22 en el programa *A primera hora*, en què entrevistàvem el director del Secretariat de la Comissió de Mitjans, José Gabriel Vera. Destacava que Argüello «entrarà molt pels mitjans per donar una imatge de l'Església que sigui veraç, cosa que no sempre és fàcil».

Entre els comentaris recollits, Luis Argüello feia seva la crida del Papa a ser Església en sortida, perquè «sigui missionera i afavoreixi una cultura de l'encontre». El també bisbe auxiliar de Valladolid deia que «el diàleg exigeix no deixar-se portar pels sentiments, sinó utilitzar la raó i escoltar allò que l'altra part hagi de dir». D'altra banda, el balanç general de temes tractats en aquesta assemblea dels bisbes, amb la lluita contra els abusos, es comentava també al programa *El Mirador de l'actualitat* el divendres 23 de novembre.

Zoom

EDUARD BRUFAU

L'arquitectura romànica i la pintura contemporània poden conviure en harmonia. Aquesta és la tesi de base que ha permès que l'interior de l'església de Sant Víctor de Saurí, al Pallars Sobirà, llueixi les vistoses pintures de l'artista Santi Moix, que hi ha estat treballant tres anys. Els frescos van ser inaugurats aquest novembre amb la presència de l'arquebisbe d'Urgell, Mons. Joan Enric Vives. A partir del mes de març s'hi organitzaran visites regulars, però abans s'hi faran dues jornades de portes obertes el 22 i el 29 de desembre.

L'efemèride de la setmana

6 de desembre del 1961:
neix la revista catalana infantil *Cavall Fort*.

JESÚS RENAU
Jesuïta

La nostra societat no
es pot acostumar
a veure tantes
persones marginades

PENSANT-HO MILLOR

L'home del carret d'anar a comprar

Parem-nos un moment, si et plau. Calla i mira. Veus aquell home que arrossega amb una mà un «carret», per cert, molt vell, d'aquells d'anar a comprar? Ara, es torna a parar davant del contenidor de les escombraries, i amb l'altra mà, regira les deixalles.

Fixa't quina americana que porta. Molt tronada. Les butxaques plenes de papers, i li han caigut tots els botons, menys un. Fixa't també en els pantalons. Deu fer anys que no els han planxat, estan arrugats, bruts i amb una capa de tinya.

Fixa't en la seva cara. Mal afaitat. De jove devia tenir un rostre agradable, devia ser un home «guapo».

I com regira, no és el primer cop que ho fa. Deu estar-hi ben habituat. Busca que busca... toca elements, mentre mou el cap com si digués que no troba res que valgui per a ell.

I tu, què en penses d'aquesta persona?

Jo què sé! Segur que devia tenir uns pares, una família. Probablement, m'imagino que va anar a una escola. Ves a saber, potser era una bona escola. Hi ha en ell cert aire d'una dignitat perduda. Deu tenir estudis? Li agrada la música? Devia estar algun cop a la vida ben situat? Està casat? Té fills?...

Sembla que no ha trobat res. Ara marxa camí dels contenidors del carrer del costat. Es nota que camina amb un cert cansament. El més probable és que faci uns itineraris repetits dia a dia, setmana a setmana. Qui és? Com es diu? Ha estat feliç? L'estima algú?

Ens anem acostumant a la nostra societat competitiva a veure tantes persones marginades, que han anat caient de la marxa esquizofrènica vers... vers on, si us plau?

Per a ell és vers el camí de les escombraries, per si hi troba alguna cosa per anar vivint. Quelcom que nosaltres considerem rebuig, caducat, inútil, vell o que s'està podrint.

I Tu, Senyor, què en penses?

UN NOU LLINDAR

L'ofertament d'un nou temps lluminós

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Sempre m'han agradat els temps en els quals es comença a viure quelcom nou. Més encara, si això no queda reduït a una sensació del moment, sinó que és oferta de llarga durada. Així intento viure l'inici de l'Any litúrgic que comença amb el temps d'Advent i s'allarga a tot l'any. D'altra part, en totes les activitats ens solem guiar pel ritme escolar; té una certa lògica, però també crec que el ritme de la litúrgia de l'Església és molt pedagògic i assenyala un camí formatiu a partir de la vivència dels esdeveniments de la història de la salvació, tal com ens els presenta la Paraula de Déu i els vivim en el cor de la vida cristiana amb la força dels sacraments.

Amb l'Advent comença un temps nou, en el qual se'ns convida —perquè és un temps d'esperança— a ser persones obertes, alegres, esperançades, atentes a la Paraula de Déu i als signes dels temps, fetes al canvi constant, disposades sempre al diàleg, especialment quan aquest es fa art i pregària, font de bona convivència. És el tarannà que dona qualitat humana a qui està disposat a aprendre de qualsevol esdeveniment. Ara, el que s'apropa i més important és el naixement de Jesús, el misteri del Déu que es fa home, història, com-

L'Advent ens convida a ser persones obertes, alegres, esperançades, atentes a la Paraula de Déu i als signes dels temps

pany de camí, quelcom inèdit, però real. Ell mateix és llum. Pensem que caminar a les fosques és perillós, és anar sense rumb, sense direcció, a mercè no se sap prou bé de quins indicadors, sols, amb molts riscos al davant.

Acollir Jesús voldrà dir acceptar l'estil de vida que ens proposa, alhora que ens convida a ser bona notícia per a tothom, un gest de conversió. Per això, creure en ell és optar per la lluminositat d'una vida viscuda en el goig i el servei als altres. D'ell, que ha dit: «Jo soc la llum», aprenem la flama de la confiança que ens ajuda a anar per tot arreu amb la cara ben alta; la flama de l'entusiasme que ens fa posar tot el cor i l'esforç en allò que fem; la flama de la llibertat que ens capacita a fer el bé; la flama de l'amor que tot ho creu, que tot ho aguanta, que tot ho espera i no passa mai. La flama de l'esperança que fa caminar a peu segur i decidit. Vet aquí l'ofertament d'un nou temps lluminós!

Les immatriculacions, una qüestió històrica

L'Església de Catalunya respon al debat de les immatriculacions

MACIÀ GRAU
Barcelona

El debat que s'ha format els darrers mesos a l'entorn de les immatriculacions dels béns eclesiàstics que es van fer entre el 1998 i el 2005 ha situat en el punt de mira els diversos bisbats de Catalunya, que han estat qüestionats per la legitimitat de les seves accions. Tanta és la polèmica causada, que en alguns mitjans de comunicació s'ha acusat l'Església de robar de manera premeditada. Fins i tot entitats com Unió de Pagesos han arribat a presentar denúncies per reclamar la propietat d'alguns d'aquests béns. Aquesta situació ha provocat que molts bisbats de Catalunya s'hagin vist obligats a explicar com han procedit a l'hora d'immatricular els béns, per tal de resoldre tots els dubtes que s'han generat i tancar el debat d'una vegada per totes. Un clar exemple el trobem a l'arquebisbat de Barcelona, que el 24 d'octubre va convocar una roda de premsa per respondre a totes les preguntes en relació amb aquest tema. D'altra banda, el dia 7 de novembre l'Ateneu Universitari Sant Pacià va organitzar una taula rodona en la qual tres tècnics experts en el tema

DRA. ROSER PUIG
«Anteriorment l'Església no tenia la necessitat ni l'obligació de registrar els seus béns, ja que ningú no els posava en dubte»

L'ermita de Sant Pere de Vallhonesta (Bisbat de Vic) és una de les edificacions religioses que ha reclamat Unió de Pagesos.

van explicar des del punt de vista històric i estrictament acadèmic els orígens de la problemàtica actual. Aquestes dues iniciatives han aportat llum a la situació i han permès conèixer la realitat d'un tema que per a molts era completament desconegut i que ha estat magnificat als mitjans de comunicació.

Una mirada històrica

Per entendre per què les propietats de l'Església s'han començat a registrar a partir de l'any 1998, és necessari retrocedir fins al 1860, moment en què la Santa Seu i l'Estat espanyol van signar un conveni per establir quins eren els béns de cada diòcesi després del procés de desamortització. Dos anys més tard, va néixer el que coneixem com el Registre de la Propietat, i a partir d'aquest moment tots els particulars van poder començar a immatricular els seus béns, és a dir, a inscriure'ls en un registre per primera vegada. No obstant, com explica la Dra. Roser Puig, professora a la Facultat Antoni Gaudí, aquest registre no era obligatori per a les institucions com l'Església o l'Administració pública, que només havien de registrar els béns quan es produïa un canvi de propietat: «L'Església no tenia la necessitat ni l'obligació de registrar els seus béns, ja que ningú els posava en dubte. Eren béns de possessió immemorial, que anteriorment eren de mà morta, és a dir, inalienables per prescripció legal.» Així doncs, de la mateixa manera que tothom sabia que l'edifici de l'Ajuntament era de l'administració pública, en un país en què en aquell moment la religió catòlica era oficial, els llocs de culte eren considerats de l'Església, i per tant ningú no va veure la necessitat de certificar-ho a cap registre.

Tot i algunes modificacions que es van fer a la Llei hipotecària durant el segle XX, la política legislativa no va canviar la seva postura pel que fa a l'Església, i en cap moment es va obligar les diòcesis a immatricular els béns que ja posseïa. No va ser fins a l'any 1998 quan, sota el govern de José María Aznar, es van obrir les portes a l'Església per primera vegada perquè pogués registrar els seus béns. Així doncs, la Llei hipotecària de 1998 establí que es podien immatricular tots els béns eclesials mitjançant un certificat de la cúria

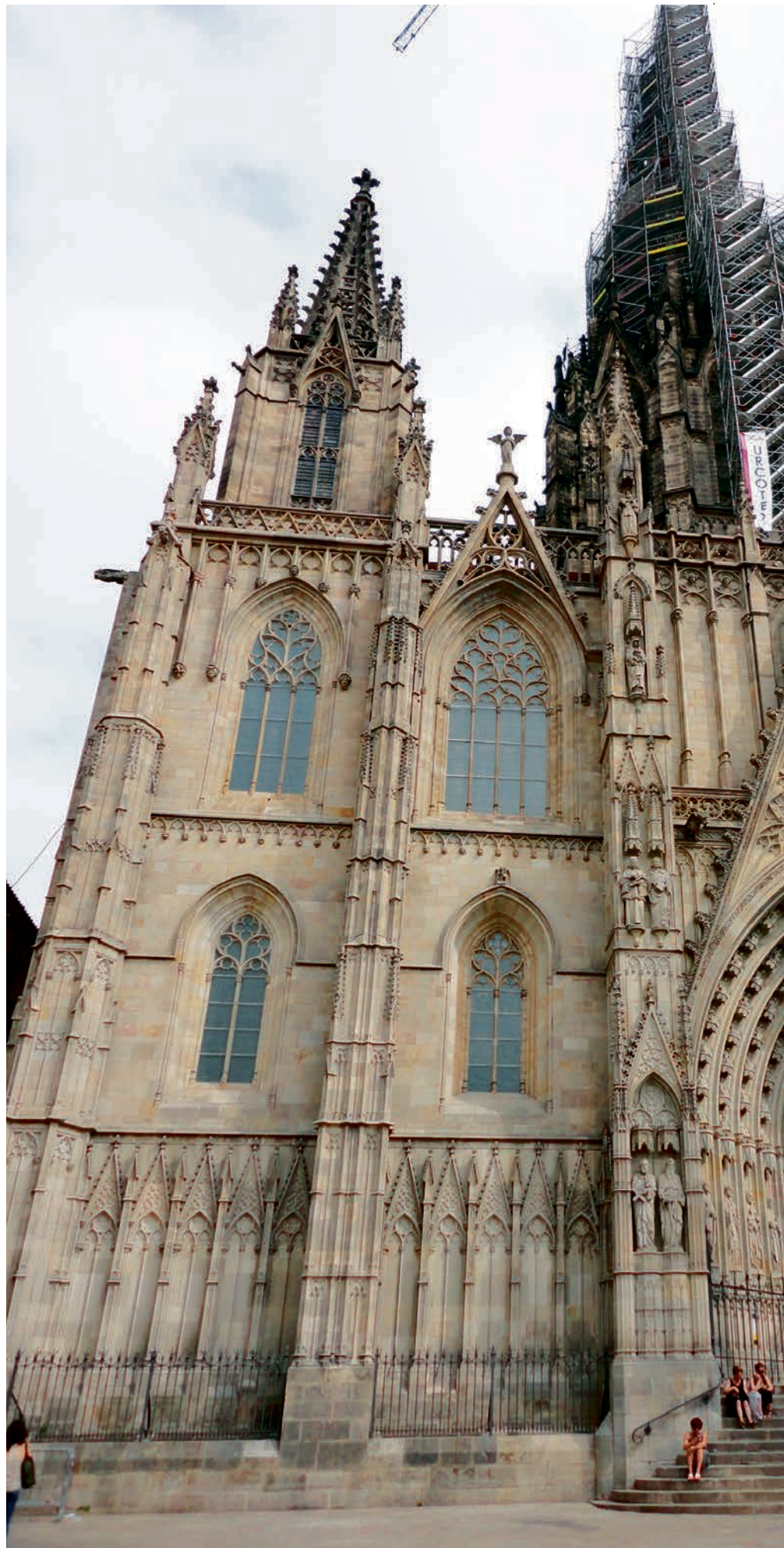

episcopal, seguint la legislació antecedent. Va ser a partir d'aquest moment quan els bisbats van iniciar el procés d'immatriculació de les seves propietats, per inscriure tots els seus béns en un registre al qual mai no havien accedit. Com explica el Dr. Antoni Matabosch, delegat d'Economia de l'arquebisbat de Barcelona fins fa pocs mesos, aquest canvi en la llei es va fer per resoldre una situació de discriminació: «La Llei hipotecària de 1998 es va fer principalment perquè es poguessin immatricular tots els temples catòlics dels quals no se'n tenia una documentació escrita de domini.»

Finalment, després de 17 anys en què es van registrar tots els béns que ja eren considerats de l'Església des de temps immemorials, el 2015 l'Estat va decidir posar fi a les immatriculacions per certificació i es va eliminar la llei que ho permetia.

El procés d'immatriculacions de l'Església, un privilegi?

Un dels principals motius pels quals s'ha posat en dubte la legitimitat de les immatriculacions que ha fet l'Església durant aquests 17 anys és la situació de privilegi que ha tingut a l'hora d'accedir al Registre. El Dr. Lluís Jou, notari i estudiós del Dret, explica que per inscriure els béns eclesials «les diòcesis només han necessitat una certificació del bisbe», fet que ha permès registrar propietats sense títols anteriors ni testimonis. Aquest procés, que es coneix com la immatriculació per certificació, és el que ha fet que molts particulars veiessin com un privilegi la nova Llei hipotecària de 1998. Com explica el Dr. Matabosch però, abans de començar a inscriure les propietats al Registre, cada bisbat va elaborar un inventariat previ per comprovar el que s'havia d'immatricular i el que no, i per fer-lo es van consultar diverses fonts: «A l'arquebisbat de Barcelona vam consultar documents que daten del segle XI a l'Arxiu històric, vam anar als arxius municipals per comprovar les visites pastorals del bisbe en què s'especificaven les propietats de cada parròquia, i finalment vam mirar el cadastre.» A partir de tota aquesta informació, cada bisbat va elaborar un informe que va enviar al seu bisbe per demanar la inscripció. Si el prelat l'aprojava, es presentaven totes les dades recopilades al

Registre de la Propietat, i el registrador comprovava si es podia dur a terme: «La feina del registrador és mirar si hi ha un altre amo en el seu Registre, és a dir, si hi ha un tercer que pot tenir dret al bé en qüestió, o si hi ha motius suficients per procedir a la immatriculació», exposa el Dr. Matabosch. Prenent el cas de l'arquebisbat de Barcelona, de les 51 immatriculacions que ha fet durant aquests anys, no hi ha hagut cap impugnació, i fins i tot s'han deixat d'inscriure 15 propietats per no perjudicar cap particular. No obstant, com va explicar el mateix Dr. Matabosch a la roda de premsa del 24 d'octubre, cada bisbat funciona de manera independent i això fa que hi pugui haver alguns casos d'immatriculacions en altres diòcesis que s'hagin d'estudiar més a fons,

DR. ANTONI MATABOSCH

«He parlat amb altres bisbats i m'han assegurat que tot s'ha fet correctament. En cas de dubte, s'ha d'estudiar cada cas i parlar amb els afectats»

per veure si s'ha comès algun error: «He parlat amb altres bisbats i m'han assegurat que tot s'ha fet correctament. Si algú pensa que alguna immatriculació és dubtosa, és qüestió de parlar-ho i d'arribar a un acord.»

Voluntat i legitimitat dels béns eclesiàstics

Una vegada analitzada la història i el procés d'immatriculació de les propietats eclesiàstiques, és necessari estudiar també la naturalesa social d'aquests béns, que part de la societat qüestiona si haurien d'estar en mans de l'Estat o de l'Església. Com explica el P. Vicent Benedito, op. vicari judicial de Solsona i membre de la cúria judicial de Barcelona, el Dret Canònic diu que «l'Església pot adquirir i mantenir béns materials per utilitzar-los per als seus propis fins». Aquests fins, que justifiquen la possessió de béns materials per part de les diòcesis, els podem dividir en tres grans apartats: el sosteniment del culte diví, l'apostolat sagrat i la caritat.

El primer, el sosteniment del culte diví, el defineix el P. Benedito com el més evident i propi, ja que precisament és la mateixa eucaristia la que construeix l'Església: «Els temples es van fer per al culte, però s'han de conservar. Per molt valor artístic que puguin tenir, el seu fi primari és el culte diví.» El segon, el de l'apostolat sagrat, fa referència a la funció docent de l'Església i a la possibilitat d'apropar l'Evangelí a la societat. Finalment, la caritat és l'últim fi, creat per ajudar els més necessitats: «La caritat està al cor de la visió de l'Església, al cor de l'Evangelí. No només és una utilitat social, també forma part de la vida de l'Església», exposa el vicari judicial de Solsona. L'assoliment d'aquests tres fins és el que fa que sigui necessari l'ús de béns materials per part de l'Església i el que ha fet també que cada diòcesi hagi mantingut i renovat les esglésies i edificis durant tots aquests segles, assumint sovint despeses molt elevades. Els edificis que s'han immatriculat, a més, no són ni seran mai propietat dels rectors o dels bisbes, sinó de les parròquies o els bisbats, i són béns que, com ha manifestat l'Església en nombroses ocasions, estaran sempre al servei del poble.

P. JOSEP MIQUEL BAUSSET
Monjo de Montserrat

En la Regla per als monjos, sant Benet demana que als monestirs no entri el vici de l'avarícia. És al capítol 57 de la Regla (sobre els artesans del monestir), quan sant Benet demana als monjos que no s'atreveixin «a fer cap frau». I insisteix així: «Si s'ha de vendre algun dels treballs dels artesans, que aquells per les mans dels quals ha de passar, mirin de no atrevir-se a fer cap frau» (RB 57:4). I: «Que en els preus no s'infiltrin el mal de l'avarícia» (RB 57:7). I al capítol 4 de la Regla, sant Benet ens mana «no furta» (RB 4,5), ja que la base de l'avarícia es troba en el desig de robar.

Sant Benet devia tenir molt en compte la primera Carta de sant Joan, quan condemna «l'ostentació de la riquesa» (1 Jn 2,16), com

DES DEL MONESTIR

La immoral indemnització al projecte Castor

l'arquebisbe Òscar Romero quan denunciava aquells que creuen que «tot és lícit davant els diners».

Aquest capítol de la Regla contrasta amb la immoralitat que suposa la indemnització del govern de l'Estat a l'empresa ACS, propietària del projecte Castor, una indemnització que, malgrat que el TC la va anul·lar, l'hauran de pagar els usuaris del gas amb els rebuts, a dos euros per persona.

Només trenta-dos dies després

Uns 1.350 milions que hauríem pagat els ciutadans durant trenta anys i que podrien arribar fins a més de 4.700 milions

que el BOE publicqués la paralització del Castor, el Consell de ministres aprovà un reial decret, pel qual l'empresa propietària del projecte Castor (amb el Sr. Florentino Pérez com a accionista majoritari) cobraria la indemnització de 1.350 milions que li havia promès el govern del PP. Uns 1.350 milions que hauríem pagat els ciutadans durant trenta anys i que podrien haver arribat fins a més de 4.700 milions, en cas que el Suprem no hagués obligat a tornar als consumidors aquests diners. A més, cal tenir en compte els milers d'euros que costarà mantenir la planta inoperant, el seu futur desmantellament i els interessos bancaris durant els trenta anys de pagament en els rebuts del gas.

El frau del Castor contrasta amb el desig de sant Benet, que els monjos no es deixin portar per l'avarícia.

PUNT DE VISTA

Les persones discapacitades en el nou Pla Pastoral

Amb motiu del Dia Internacional de les Persones Discapacitades, que com cada any se celebra el 3 de desembre, donem gràcies a Déu pel nou Secretariat diocesà de Pastoral per a les Persones amb Discapacitat. Aquest nou secretariat procurarà vetllar perquè a l'Església de Barcelona siguin ateses les diverses discapacitats en les seves

Donem gràcies a Déu pel nou Secretariat diocesà de Pastoral per a les Persones amb Discapacitat

específiques necessitats.

També volem deixar constància i agrair que en el nou Pla Pastoral, en tres dels cinc eixos que presenten els objectius que té la nostra diòcesi de cara als propers anys, hi són presents les persones amb discapacitats. Ho recollim a continuació: 1.1. Catequesi: (...) que propiciï un encontre personal amb Jesucrist. Aquesta és una tasca prioritària i conjunta de les delegacions diocesanes de Catequesi i de Pastoral Familiar, sense oblidar la catequesi a persones amb discapacitats i amb limitacions sensorials...

2.5. Experiències de fragilitat: en aquest capítol hem d'encabir-hi des de la indigència humana i psicològica (malaltia física i psíquica, soledat, marginació, discapacitats físiques i

MN. XAVIER PAGÈS

Director del Secretariat diocesà de Pastoral per a les Persones amb Discapacitat

sensorials...) fins a la necessitat espiritual i religiosa que senten molts pobres...

5.5. Activitats i experiències integradores: (...) potenciar totes les iniciatives que tinguin com a finalitat la integració social i, si són cristians, també eclesial, de les persones amb discapacitats físiques, psíquiques i sensorials.

Per començar, convindria recollir dades de les realitats d'Església que ja existeixen i realitzen atenció pastoral a diverses discapacitats, per fer-ne una llista. Desitgem contactar amb totes elles. Si teniu coneixement d'alguna d'aquestes entitats, ens podeu informar o posar-nos en contacte a través de pastoraldiscapacitats@arqbcn.cat Gràcies i compitem amb les vostres pregàries!

SABER ESCOLTAR

«Carpe diem»

És freqüent sentir la frase llatina «*Carpe diem*». Se'n sol fer ús, en referència a les diversions i significa «agafa el dia», «aprofita la circumstància». El cantautor Serrat, en un poema, diu: «*Hoy puede ser un gran día / donde todo está por descubrir / si lo empleas como el último / que te toca vivir.*»

Una «Oda» d'Horaci (65 aC) fa: «Mentre parlem, se'n va el temps envejós; aprofita el dia i no confiïs, el més mínim, en el demà.» Ve a dir, que no cal posar-se gaire neguitós en el fluir del temps i ves a saber, el que hi ha al final de tot.

Aquests mots llatins no tenen, de per si, un sentit malèvol, encara que el poden incloure. Aprofitar el dia és un advertiment savi. Molts, però, el fan servir per situar-se més

enllà de la llei moral.

El primer sentit: a) Aprofita el dia, no et desanimis, la vida val la pena, el món es pot canviar; es tracta de no perdre el temps, fer bé les teves tasques, no malmetre la il·lusió, viu «com si t'haguessis de morir demà; aprèn com si haguessis de viure sempre», (Gandhi). b) El segon sentit té significació malèvola, descrita per G. Castillo: «Captura el dia i el moment present per gaudir al màxim dels plaers sensibles, sense pensar en el futur.» Se sol dir vulgarment: «Apa, a viure, que són dos dies.»

Els del *Carpe diem*, no pensen a estalviar ni formar-se; fan en tot moment el que els plau, sense valorar-ne les conseqüències. Alguns ho concreten en el «viure a tope»,

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

deixen que dominin els instints... Obliden que la resposta a la vida és la responsabilitat i la sana alegria. Sant Joan XXIII, a un que es queixava dels humans, li va replicar: «Vostè i jo siguem millors; així hi haurà dos "pillets" menys al món.»

El papa Benet XVI va dir: «Qualsevol moment es pot convertir en un "avui" propici per a la nostra conversió. Heus ací el sentit cristià del *Carpe diem*: aprofita l'avui en el qual Déu et crida per donar-te la salvació.»

«Qualsevol moment es pot convertir en un "avui" propici per a la nostra conversió»

P-J YNARAJA

Capellà del Montanya
ynaraja@gmail.com

Continuo, tot i ser repetitiu, amb el clericalisme, perquè el Papa ha manifestat el seu desgrat i diu que és un dels mals de l'Església. Suposo que en algun moment i amb calma, es referirà a aquest tema.

Acostumo a ser caricaturesc. Aquest gènere pot semblar exagerat, però sovint, aquest disseny, necessita més que una fotografia.

Si ha estat propi del clericalisme l'ambició de dominar i la possessió de béns terrenals li ha pogut ser arrabassada, com ara les desamortitzacions, no perd ocasió de recuperar el poder, sigui com sigui. Una situació concreta, i tractant-se de preveres, és el moment de la confessió, que dona l'oportunitat de subjugar consciències.

A PROPÒSIT DE...

Clericalisme (9)

Ningú no ignora que el sagrament de la penitència ha entrat en crisi social, i que no és la primera vegada. Recordeu les discussions sobre l'administració de manera privada, tot i que amb caràcter eclesial públic, que en altres temps van apassionar.

La disciplina estableix que, quan sigui possible, el fidel ha de confessar els seus pecats amb el seu gènere i diferència. Ara bé, l'àmbit de la consciència no està quadrat i endinsar-s'hi, fins i tot un mateix, és més difícil que moure's pel laberint d'una catedral gòtica.

Quan sigui possible, el fidel ha de confessar els seus pecats amb el seu gènere i diferència

Pretendre entendre, aclarir, orientar, aconsellar, etc., és una tasca que facilita una intromissió que viola la intimitat. Operar en aquesta funció facilita el domini sobre la personalitat, certa anul·lació de la llibertat i, d'alguna manera, l'anul·lació de la responsabilitat. Quantes vegades hem sentit: «Això m'ho mana el meu director espiritual!» I no acceptar cap suggeriment.

Preguntes i més preguntes, satisfacció per esplaiar-se, però un disgust posterior per sentir-se controlat d'alguna manera i, per exemple, haver compromès el cònjuge, sense tenir cap dret a fer-ho.

La meua pràctica pastoral ha estat: explica'm de què et penedeixes, et dono l'absolució, perquè en això soc infal·lible i després, si vols, t'aconsellaré, intentaré ajudar-te, però sense poder-te garantir davant de Déu que sigui indefectible.

SIGNES D'AVUI

El do de la castedat

Les 24 novícies i novicis, que participen en el curs de formació inicial organitzat per la Unió de Religiosos de Catalunya, procedeixen de set congregacions diferents. En la matèria «Antropología y espiritualidad de los votos religiosos hoy», quan han analitzat els deu punts més significatius de les seves Constitucions corresponents al vot de castedat, han coincidit en primer lloc a valorar la castedat com un do.

Si es pregunta què significa castedat, les respostes acostumen a reflectir una certa confusió. Per a molts, castedat equival a abstinència de plaers o relacions sexuals. Si això fos així, la castedat seria un valor exclòs en el mateix matrimoni. En la visió eclesial, la castedat està vinculada a l'amor i a la fidelitat d'acord amb l'estat de vida: sacer-

dotal, religiosa o laical. El clergat acostuma a parlar de celibat sacerdotal, és a dir, posa l'accent en la forma de viure la castedat, que és en celibat, el qual no és requisit essencial del sacerdoti, sinó exigència eclesial. Les religioses i religiosos, les persones consagrades, fan vot de castedat d'acord amb les seves Constitucions, que indiquen que és en celibat. El subratllat, no obstant això, es fa sobre la castedat, com a valor evangèlic, perquè és essencial al seu estat. Homes i dones laics, quan es casen, es prometen amor i fidelitat, que són els ingredients

Quan és un do, existeix la predisposició a viure'l com una realitat personal

LLUÍS
SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

essencials de la castedat. Les seves relacions sexuals s'emmarquen dins del matrimoni. En tots tres estats, la castedat com a valor evangèlic té el seu sentit i característiques diverses. Què significa que la castedat en celibat, per a novícies i novicis, és un do? Que no és una conquesta. No es viu a base de punys i voluntarisme. Quan és un do, existeix la predisposició a viure'l com una realitat personal, tot i que també requereix un esforç. Qui té el do de la música el pot malbaratar si no el cultiva. Però si no el té, encara que treballi molt, li servirà de ben poc. Quan una vocació religiosa està ben discernida, la castedat és un do que l'acompanya, amb llums i ombres, però és aquí.

VICTÒRIA
MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

L'Hospital de campanya de Santa Anna, un matí a l'hora dels esmorzars. La capella de la Pietat està plena. Ha fet una nit freda i els amics senseostre habituals ocupen les taules tot esperant el cafetó calent i la pasta o l'entrepà que els reconforti. La majoria ja són coneguts pel seu nom i així són saludats pels voluntaris amb un somriure de complicitat, mentre els serveixen. Hi ha una relativa calma, malgrat que, durant dues hores, van arribant els amics de sempre i altres de nous i desconeguts.

A ningú no se li nega una acollida ni un cafè o el que sigui... Tot ha estat preparat amb una gran dosi d'amor pels voluntaris i la coordinadora. Alguns acollits —aquells que han arribat els primers i que ja han esmorzat—, descansen a les hama-

FINESTRA A LA VIDA

Menors lluny de casa

ques o als bancs. Allò que s'havia preparat calculant el nombre habitual d'acollits s'està esgotant i els voluntaris allarguen el que queda per als que van arribant.

I, de cop i volta, els sorprèn un grapat de nois menors d'edat que entren atropelladament a la capella, tot demanant esmorzar. No demanen, sinó que gairebé exigeixen menjar. I alguns no poden negar que tenen gana perquè es mengen fins i tot dos o tres entrepanys grans...

La sorpresa d'aquella primera aparició s'està convertint en una veritable rutina que deixa a l'aire moltes preguntes i algunes respostes. Com que no es pot negar l'aliment a ningú, se'ls en dona. Però les seves actuacions, l'agressivitat en alguns moments i, sobretot, la incapacitat de poder acompanyar els seus pro-

cessos fa difícil la convivència amb els altres acollits que es rebel·len davant la conducta d'aquests nois adolescents.

De tots els problemes que pateix la ciutat de Barcelona —com tantes altres de l'Estat espanyol—, aquest dels menors lluny de casa és un dels més greus. Afecta el present i el futur. Perquè aquests nois no només són carn de canó ara, sinó que dibuixen un futur molt incert. Encara som a temps de posar fil a l'agulla? Tant de bo!

De tots els problemes que pateix la ciutat de Barcelona, aquest dels menors lluny de casa és un dels més greus

Vida eclesial

Aquesta setmana recollim el missatge del Papa amb motiu de la JMJ Panamà, entrevistem Adela Mullerat i José Gabriel Vera, i recordem el jesuïta assassinat al Sudan del Sud

AGÈNCIA ECCLESIA
Ciutat del Vaticà

Missatge papal a Youtube per preparar la JMJ de Panamà

El Papa proposa als joves la «revolució del servei»

El papa Francesc ha enviat un missatge als joves, creients i no creients, a través de YouTube, on proposa el que anomena «revolució del servei». «La nostra vida només troba sentit en el servei a Déu i al proïisme», comenta en una intervenció que té com a teló de fons la Jornada Mundial de la Joventut (JMJ) 2019, que es desenvoluparà al gener a Panamà.

Francesc assenyala que «hi ha molts joves» que, al final d'un període d'estudis, mostren «desig d'ajudar els altres, de fer alguna cosa pels que pateixen». «Aquesta és la força dels joves, la força de tots vosaltres, que pot transformar el món; aquesta és la revolució que pot desbaratar els "poders forts" d'aquesta terra: la revolució del servei.»

La 34a edició de la JMJ té com a lema «Soc la serventa del Senyor; que es compleixi en mi la teva paraula», la «resposta de la Mare de Déu a la crida de Déu», subratlla el Papa. «Les seves paraules són un "sí" agosarat i generós; el sí de qui comprèn el secret de la vocació: sortir d'un mateix i posar-se al servei dels altres», afegeix.

El missatge conclou un cicle de tres textos centrats en la figura de la Mare de Déu que el Papa va presentar als joves en el camí cap a la JMJ 2019.

«Benvolguts joves, tingueu el coratge d'entrar, cadascun, en el vostre interior i pregunteu a Déu: què vols de mi? Deixeu que el Senyor us parli, i veureu la vostra vida transformar-se i omplir-se d'alegria», indica el Papa, i assegura que Maria va ser una «dona feliç», perquè va ser «generosa amb Déu». «Les propostes de Déu per a nosaltres, com la que va fer a Maria, no són per apagar somnis sinó per en-

endre desitjos; per fer que la nostra vida doni fruit, faci florir molts somriures i doni alegria a molts cors. Respondre afirmativament a Déu és el primer pas per ser feliç i fer felices moltes persones.»

El Papa sosté que, per posar-se al servei dels altres, no n'hi ha prou amb estar «preparat per a l'acció», també cal «entrar en diàleg amb Déu». «A partir d'aquesta relació amb Déu en el silenci del cor, descobrim la nostra identitat i la vocació a la qual ens crida el Senyor; la vocació es pot expressar de diverses formes: en el matrimoni, en la vida consagrada, en el sacerdoci.»

El Vaticà subratlla en un comunicat que aquesta és la primera vegada que el missatge pontifici per a

PAPA FRANCESC
«Les propostes de Déu per a nosaltres no són per apaivagar somnis sinó per encendre desitjos»

S'espera la participació d'uns 350.000 joves a la JMJ de Panamà.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

L'amor és un seguit de petits gestos

L'amor i la santedat són germanes bessones: es fan vida i es mantenen amb molts petits gestos, sovint imperceptibles. El Papa no es cansa de dir-ho, sobretot quan parla del matrimoni i de la família, fent-nos avinent que són gestos de la mare, del pare, de l'àvia, de l'avi, del fill, del net... Són gestos de tendresa, d'afecte, de compassió, d'escolta, de perdó. Són gestos que signifiquen amor. I expressen santedat.

I posa exemples: el plat calent de qui espera el sopar; l'esmorzar portat al llit, preparat amb tendresa de bon matí; la benedicció i el petó a l'anar a dormir; l'abraçada de retorn d'una llarga jornada de treball; la flor d'aniversari...

Difícilment tindrem ocasió de manifestar l'amor fent un acte de lliurament heroic; potser mai no tindrem l'oportunitat de fer-ho. Per sort l'amor s'expressa en petites coses i en petits serveis de cada dia. Cada dia en tenim innumbrables ocasions, si tenim un mínim d'imaginació i bona voluntat per crear-les o descobrir-les.

Els detalls de cada dia fan que la vida tingui gust de pa fet a casa. Aquests petits gestos mantenen el caliu de família, fan viure la fe personal i familiar i fomenten la santedat en l'Església domèstica.

Així, afirma el Papa, la fe esdevé vida i la vida esdevé fe en l'amor.

JOSEP M. MASSANA

la JMJ es publica «principalment» en format de vídeo, «perquè pugui arribar al nombre més gran possible de joves i respondre al seu desig, manifestat amb ocasió del recent procés sinodal, de comunicar-se amb l'Església a través de maneres més properes al seu llenguatge».

El Papa es traslladarà a Panamà del 23 al 28 de gener, per presidir la JMJ 2019. El programa complet es pot consultar a <https://panama2019.pa>.

Jornada Mundial dels Pobres

El Papa va presidir el diumenge 18 de novembre, a la basílica de Sant Pere, la missa per a la Jornada Mundial dels Pobres. A l'homilia, el

Pontífex es va centrar en la pobresa com a paradigma cristià: «Viure en contacte amb els necessitats no és la moda d'un pontificat.» I va assenyalar que «la injustícia és l'arrel perversa de la pobresa». Per això, va denunciar que el clam «de molts Llätzers» del món és cada cop més fort, però cada cop menys escoltat.

Després de resar l'Àngelus, Francisc va participar en un dinar amb els pobres, organitzat a l'aula Pau VI del Vaticà.

El Pontífex també va visitar l'«hospital de campanya» ubicat de manera temporal a la plaça de Sant Pere per atendre els pobres. Allí va saludar els voluntaris i els usuaris, els quals el van rebre sorpresos.

Tarragona

Adela Mullerat, una de les quatre filles del metge i exalcalde d'Arbeca

«Del pare, s'ha valorat el testimoni d'amor i l'exemple de perdó»

JORDI CURCÓ

Fotos: Família Mullerat

L'Adela Mullerat, una de les quatre filles del metge i exalcalde d'Arbeca Marià Mullerat, va rebre una trucada de l'arquebisbe de Tarragona, Jaume Pujol, comunicant-li que el papa Francesc havia donat el vistiplau a la tan anhelada beatificació del seu pare. La Congregació de la Causa dels Sants havia promulgat el 8 de novembre el decret de beatificació. L'Adela, que l'escoltava atentament a l'altra banda de l'aparell telefònic, gairebé no s'ho podia creure: «L'arquebisbe va dir-me que la vida del meu pare era molt maca i edificant. Estem molt contents, perquè finalment el nostre desig de veure beatificat el pare serà realitat.» Ella viu a Lleida, des d'on ha treballat incansablement juntament amb les seves tres ger-

El santrist que portava a la butxaca quan va morir màrtir.

manes (la Maria Montserrat i la Dolors, que viuen a Arbeca, i la Josefina, religiosa dominica) per donar a conèixer el testimoni martirial del seu pare, tot promovent el procés de beatificació iniciat el 2003.

Tot i que éreu molt joveneta quan va morir, quin és el record que teniu del vostre pare?

El recordem com un home molt alegre i familiar. Quan anava de viatge ens comprava joguines, i un dia va portar-nos unes figuretes per fer el pessebre. La M. Dolors i la Josefina, que són les filles grans, recorden que, després del resar el Rosari, feia lectura espiritual i dedicava uns moments a la meditació en família. La nostra mare era per al meu pare una esposa entranyable i admirable, i ho podem comprovar rellegant els escrits que ell li dedicà; guardava una col·lecció de 45 cartes escrites de quan festejaven. Recordo també la gran devoció que tenia pel Crist Crucificat. Tant és així que, estalviant diners, comprà una imatge molt gran que encara conservem a Arbeca, i la posà a la seva habitació en un temple amb un reclinador als peus. Era com tenir un oratori a casa.

Del metge Mullerat, què ens en podeu dir?

Els que el van conèixer com a metge ens diuen que més que un metge era un germà per als seus malalts. Cada visita era un consol. Moltes vegades, sota el coixí dels malalts més necessitats, hi deixava diners per comprar les medicines, i els acompanyava amb el seu cotxe a l'hospital.

Com es produí la seva mort?

Sobtadament, la matinada del 13 d'agost del 1936, es presentaren uns milicians a casa nostra i l'es-

Les germanes Mullerat: d'esquerra a dreta la Dolors, l'Adela, la Maria Montserrat i la Josefina. Al darrere, una foto del seu pare.

corcollaren. Al pare li digueren que els havia d'acompanyar. Ell, sense resistir-se, anà a besar el Sant Crist i acaricià la meua germana petita, que estava en braços de la mare i, en acomiadar-se d'ella, li digué: «Dolors, perdona'ls com jo els perdono.» En el moment de marxar va demanar l'americana; a la butxaca hi portava un santercrist, la clau de casa, una petita farmaciola que contenia una ampolleta d'èter i la capseta amb la xeringa de donar injeccions. Se l'endugueren fins al davant del quarter de la Guàrdia Civil, que ell havia fet construir quan va ser alcalde. Allí hi havia un camió i cinc convilatans més; els van fer pujar a tots al camió i van començar a maltractar-los. Llavors, el pare va dir als seus companys: «Resem, que els moments de la nostra vida estan comptats.»

Quin va ser el seu testimoni en aquells moments tràgics?

Tot i els tràgics moments que estavavivint, el pare es va recordar dels seus malalts i va fer una llista perquè la fessin arribar a l'altre metge del poble, el Dr. Galceran, i així no els faltés la visita del metge. Fins i tot va curar un milicià ferit i va fer una recepta per a un noi a petició de la seva mare; allí hi havia també el pare d'aquest noi, que precisament després va ser el xofer que els conduí cap al Pla, a uns tres kilòmetres d'Arbeca, on van afusellar-los. Alguns d'ells estaven encara moribunds i, tot i això, els van ruixar amb benzina i els van cremar. Els crits de dolor els van sentir els veïns dels trossos més propers. Passats uns dies vam anar amb la mare al Pla, per mirar entre les cendres si podíem trobar algun record. Vam poder recollir alguns ossos carbonitzats i algunes de les coses que el pare portava a la butxaca; entre elles un petit santercrist, que sempre hem guardat i que ara és la relíquia més preuada del pare.

Home culte i de conviccions cristianes profundes

Marià Mullerat i Soldevila va néixer a Santa Coloma de Queralt el 1897. Va obtenir la llicenciatura en Medicina i Cirurgia l'octubre de 1921 i el 14 de gener de 1922 va contraure matrimoni amb Dolors Sans i Bové a Arbeca, on exercí de metge, a més d'atendre també Puiggròs i la Floresta. Home culte, de conviccions cristianes profundes i fidel a la Renaixença Catalana, entre 1923 i 1926 impulsà la creació de *L'Escut*, un periòdic local, quinzenal i redactat en català. El 1924, tot i no pertànyer a cap partit polític, va ser elegit alcalde d'Arbeca i reelegit el 1927 fins al 1930.

A l'indret del martiri hi ha un monument funerari que en fa memòria permanent, si bé la gent d'Arbeca, Puiggròs i la Floresta, i comarca de les Garrigues, ha recordat sempre el seu metge màrtir: «Hi ha moltíssimes persones que l'han admirat i han manifestat devoció. Perdura el record de la seva personalitat humana i cristiana, l'actitud de servei a tothom com a metge i alcalde. S'ha valorat el seu testimoni d'amor als necessitats, juntament amb l'exemple del perdó en el moment d'anar a la mort», explica la seva filla Adela, a l'espera de la cerimònia de beatificació: «Ens han dit que probablement es farà el proper mes de març a la catedral de Tarragona.»

Aconseguir de manera gratuïta el llibre de JAUME TERRIBAS

El Col·legi-Escolania de Pompeia
Una escola lliure

El podeu adquirir a la seu de *Catalunya Cristiana* i Ràdio Estel, a Barcelona (C/Comptes de Bell-Lloc 67-69), però també es distribueix de manera gratuïta a domicili.

Més informació: 934 092 770 - info@clubmes.cat

PAU VIDAL SAS, SJ
Més informació a www.jesuits.africa

El jesuïta Victor-Luke Odhiambo, una vida innocent més perduda en l'actual conflicte armat sud-sudanès

Odhiambo tenia 62 anys d'edat, 40 de jesuïta i 31 de sacerdot.

Un home d'una peça, convençut que els jesuïtes havíem de comprometre'ns amb les realitats de més pobresa i necessitat

En un món terriblement injust com el nostre, l'anunci del missatge de justícia, d'amor i reconciliació de Jesús és més necessari que mai

El 15 de novembre passat, a la matinada, el jesuïta kenia Victor-Luke Odhiambo va morir assassinat a Ceibet, Sudan del Sud. Tenia 62 anys d'edat, 40 de jesuïta i 31 de sacerdot. Era el director del centre de formació de professors de primària que la diòcesi ha confiat als jesuïtes. Un grup armat va entrar a la comunitat dels jesuïtes ben entrada la nit i amb dos trets va posar fi a la vida del Victor-Luke. Una vida innocent més perduda absolutament en l'actual conflicte armat sud-sudanès.

Recordo haver compartit amb en Victor-Luke unes setmanes durant el 2014, jo recent arribat al país, quan el nou projecte de centre de formació començava a prendre forma, i ell, professor de vocació, ja anava fent preparatius. Un home d'una peça, convençut que els jesuïtes havíem de comprometre'ns amb les realitats de més pobresa i necessitat, allà on fes més falta. Era un enamorat del Sudan del

Sud, on portava ja més de 10 anys, malgrat la guerra i la violència. En aquella mateixa comunitat també hi vivia llavors un altre jesuïta que en els seus llargs anys de servei al país havia passat de tot, fins i tot un llarg segrest.

Quan l'any 1975 la Congregació General 32 va explicitar que la missió dels jesuïtes de defensa de la fe implicava necessàriament la lluita per la justícia, el P. Pedro Arrupe ja va avisar que sens dubte aquesta opció ens acostaria més als pobres però que alhora implicaria persecucions i fins la mort. De llavors, més de 50 companys jesuïtes han mort violentament a Amèrica Llatina, el Pròxim Orient, l'Àsia, Europa i Àfrica. En un món terriblement injust com el nostre, l'anunci del missatge de justícia, d'amor i reconciliació de Jesús és més necessari que mai.

El president de la Conferència de Jesuïtes de l'Àfrica, en un comunicat oficial molt punyent després

Nens soldat, una dramàtica conseqüència del conflicte sud-sudanès.

de la mort de Victor-Luke, aposta per un compromís ferm amb les necessitats del Sudan del Sud i entre d'altres coses:

- Demana que el govern actuï per protegir les vides de tots els seus ciutadans i tots els que viuen i treballen al Sudan del Sud, sense fer diferències de nacionalitat, ètnia, religió o afiliació política.
- Condemna la proliferació de les

armes lleugeres al Sudan del Sud, bàsicament subministrades per països occidentals i de l'Àsia, i demana que se n'aturi immediatament el subministrament.

- Demana que s'enforteixi el lideratge de l'Església local, amb els nomenaments necessaris dels líders eclesials (bisbes) per tal que puguin abordar les qüestions de fe i justícia que afecten les comunitats.
- Insta la Unió Africana, els governs de la regió i la comunitat internacional a recolzar la implementació dels acords de pau del 12 de setembre d'aquest any.
- Demana a tots els pares i mares, líders de famílies, clans, estats i a tota la nació del Sudan del Sud que s'apleguin per dir no inequívocament a la cultura de la violència i la mort. Hem de poder superar les forces de l'odi amb l'esperit i la força de l'amor, la justícia, la pau i la reconciliació.

Que el testimoni d'entrega total del jesuïta Victor-Luke ens encoratgi a tots a no arronsar-nos davant les dificultats i reptes que el nostre món contemporani ens planteja. Que el bon Déu ens hi ajudi.

Concert de Nadal

«*Mass of the Children*», de John Rutter

El diumenge 16 de desembre, a les 19 h, tindrà lloc a la basílica del Pi de Barcelona un concert de Nadal, a càrrec d'Els Cors Joves i Mixt del Conservatori, el Cor de l'Orfeó Badaloní i l'Orquestra Baetulo que interpretaran l'obra *Mass of the Children*, de John Rutter.

Mass of the Children («Missa dels nens») és una *Missa brevis* no litúrgica, que segueix el text de la missa tradicional llatina i grega i que intercala diversos poemes anglesos.

ORGANITZAT PER:

Ràdio Estel, Catalunya Cristiana, Club+Amics, l'Orfeó Badaloní i la basílica del Pi

Preu del concert: 10 euros

Per a més informació i venda d'entrades podreu adreçar-vos a: Janet Duatis trucant al telèfon 934 092 770, o bé per correu electrònic a jduatis@catalunyacristiana.cat. L'horari d'atenció al públic és de 10 a 15 h.

José Gabriel Vera, director de l'Oficina d'Informació de la CEE

«Molts béns de l'Església existeixen abans que l'Ajuntament, la província o l'Estat»

CARME MUNTÉ

La pàgina www.portantos.es, de la Conferència Episcopal Espanyola (CEE), conté un apartat dedicat als béns de l'Església. A propòsit de les immatriculacions efectuades entre el 1998 i el 2015, es diu que «va ser una qüestió merament pràctica i burocràtica», perquè va permetre legalitzar «una realitat que ja existia». En parlem amb José Gabriel Vera, director de l'Oficina d'Informació de la CEE.

«Opacitat escandalosa», «avidesa impròpia». Així defineixen alguns sectors el procés d'immatriculació dut a terme per l'Església catòlica del 1998 al 2015. Quina opinió li mereixen aquests qualificatius?»

Les persones i les institucions tenen dret a tenir béns que els permetin dur a terme la seva missió, els seus objectius, els seus desitjos. El poble cristià també té dret a tenir uns béns per assolir les pròpies finalitats. Aquestes finalitats són la celebració de l'eucaristia i dels altres sagraments, l'anunci de la vida i l'ensenyament de Jesús i l'expressió d'aquella vida cristiana per mitjà de la caritat. Inscriure aquests béns que emprava per a la seva missió li dona la seguretat jurídica que podrà continuar fent-ho en el futur. La inscripció al registre no concedeix la propietat d'aquests béns, que és molt anterior, però en un marc de seguretat jurídica que concedeix el registre de la propietat, els cristians, com tots els altres ciutadans, poden inscriure aquests béns.

Es va comptar amb uns criteris generals o cada bisbe va actuar de forma particular?»

Cada institució eclesial ha inscrit els béns de la seva propietat que fa servir per complir la seva missió

segons els seus propis criteris, no hi ha criteris generals perquè cadascú actua segons la seva realitat pròpia, les seves circumstàncies, les seves possibilitats, etc.

El Ministeri de Justícia diu que farà públic el nombre d'immatriculacions. Preocupa que es faci pública la xifra, tenint en compte, a més, que és amb l'objectiu últim de recuperar béns?»

L'Església no fa les lleis, simplement les compleix, com qualsevol ciutadà i com qualsevol institució fa en una societat democràtica. El marc legal ens protegeix i ens empara a tots. Si l'estat actua segons la llei, respectant els criteris d'igualtat davant la llei i de no-discriminació, no hi ha cap inconvenient. Si d'algun dels béns que va immatricular l'Església, l'estat (o un particular) té un títol de propietat, el podrà recuperar, perquè era seu. Ara bé, hi ha molts béns de l'Església que existeixen abans que l'Ajuntament, la província o l'Estat espanyol, amb el que sembla difícil que se'n pugui demostrar la pro-

La inscripció al registre no concedeix la propietat d'aquests béns, que és molt anterior

El fet que siguin de l'Església és el que permet que molts béns estiguin «guanyats» per al poble

pietat. D'altra banda, considerar «recuperar» els béns és com si es consideressin perduts, quan el fet que siguin de l'Església és el que permet que molts béns estiguin «guanyats» per al poble que els fa servir i els gaudeix i hi celebra la fe i tantes coses.

Hi ha disponibilitat per arribar a acords en determinats casos?

Si s'ha actuat conforme a la llei no hi ha risc de perdre la propietat. En els casos en què s'ha reclamat la propietat a l'Església per via judicial, generalment no ha prosperat la demanda. Per arribar a acords, sempre caldrà reconèixer primer de qui és una propietat, perquè els acords sobre l'ús d'un lloc s'estableixen amb el propietari del lloc. De fet, això és una cosa que ja passa en molts llocs: hi ha propietats de l'Església que són d'ús públic, com places o carrers, i això no ocasiona cap inconvenient.

Constatades les dificultats per mantenir i conservar béns de l'Església, no és un contrasentit incrementar propietats?

Les propietats no s'han incrementat perquè la immatriculació no concedeix la propietat a qui no la tenia, simplement registra la propietat. Per això es pot dir que les propietats no s'han incrementat. L'interès de l'Església no és incrementar les propietats sinó custodiar un patrimoni que els cristians han construït durant segles i posar-lo a disposició dels cristians d'avui dia i del futur, perquè continuïn complint la missió per a la qual van ser creats.

La catedral de Còrdova és un dels béns que està en el punt de mira. Quins arguments històrics justifiquen la propietat?

Ferran III, quan va prendre la ciutat de Còrdova el 1236, en lloc de destruir-la, va decidir lliurar-la a l'Església perquè la fes servir com a lloc de culte cristià. Va restaurar la diòcesi i va encomanar-ne al capítol de la catedral el manteniment i cura. Així ho ha fet durant més de set segles, permetent la celebració del poble cristià, que és la seva funció més important.

3.168 béns immobles d'interès cultural pertanyen a l'Església. En quin sentit són i estan al servei del poble cristià?

Estan al servei del poble cristià perquè la seva activitat fonamental és la celebració de la vida cristiana, la reunió dels cristians, l'ensenyament als cristians. En alguns llocs, per la seva importància o valor cultural que l'Església cuida des de fa segles, també hi ha una finalitat cultural o turística, però la primera funció d'un temple és la vida cristiana dels cristians.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

**CENTRE MÈDIC
PLAÇA MOLINA**

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h
Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 10 euros
www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

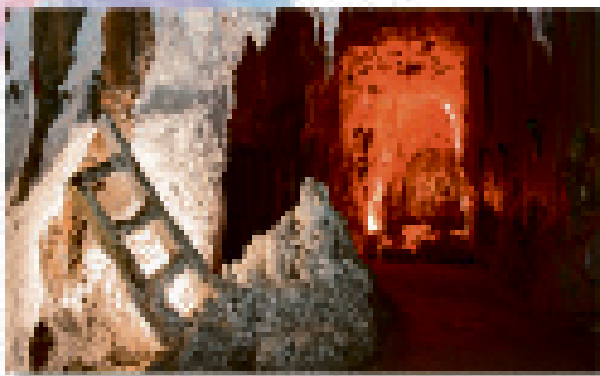
Catalunya: la bellesa de l'interior condensada en 6 propostes

Aquesta suggeridora ruta l'acosta a la vida cultural de l'interior de Catalunya. Comença a la ciutat històrica de Vic i avança cap al sud per endinsar-la en una joia verda, el Parc Natural del Montseny. El camí d'òbre pas fins a la muntanya de Montserrat, transita per un tram del

Camí Ignasià, fa una aturada al projecte cultural de Més-Sant B i acaba a la peculiar Muntanya de Sal de Cardona. I perquè tant s'ingula en compte, tens alguna sorpresa gastronòmica. Ara que saps tot això, quan vols començar-la?

CARDONA

Una muntanya de sal

Fotografia de la muntanya de sal de Cardona, a l'interior.

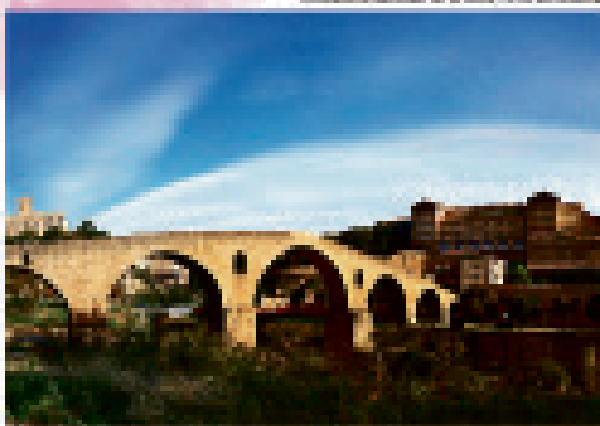
Davant nostre s'ajuga la Muntanya de Sal de Cardona, primer i únic jaciment de sal gòtica més important del món. És un jaciment d'època medieval que té un valor cultural excepcional per la seva arquitectura humana i industrial que té un caràcter i un valor singulars. El jaciment és un jaciment d'època medieval que té un valor cultural excepcional per la seva arquitectura humana i industrial que té un caràcter i un valor singulars. El jaciment és un jaciment d'època medieval que té un valor cultural excepcional per la seva arquitectura humana i industrial que té un caràcter i un valor singulars.

cardona.cat

MANRESA

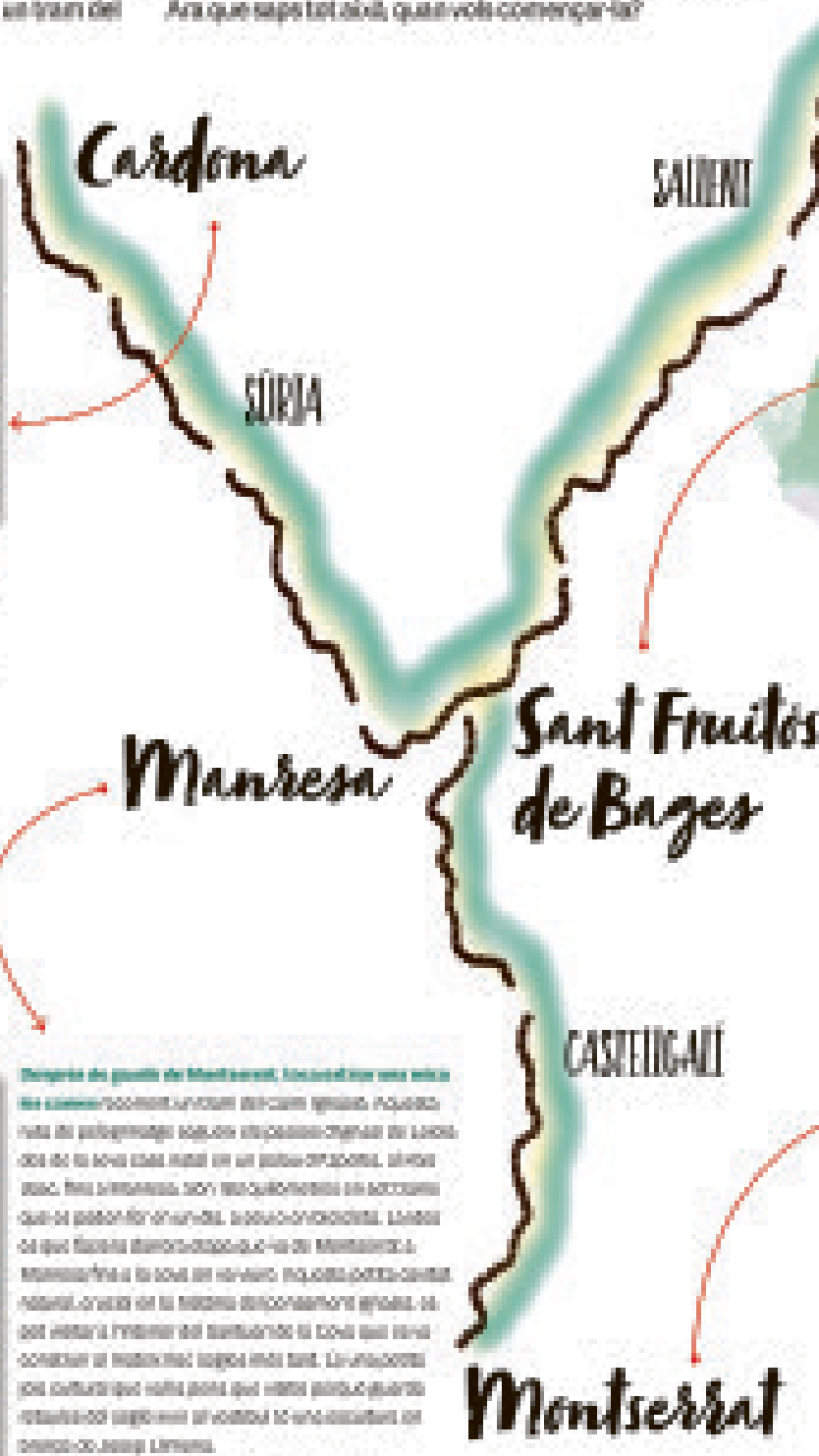
Passes espirituals

Fotografia de la ciutat de Manresa.

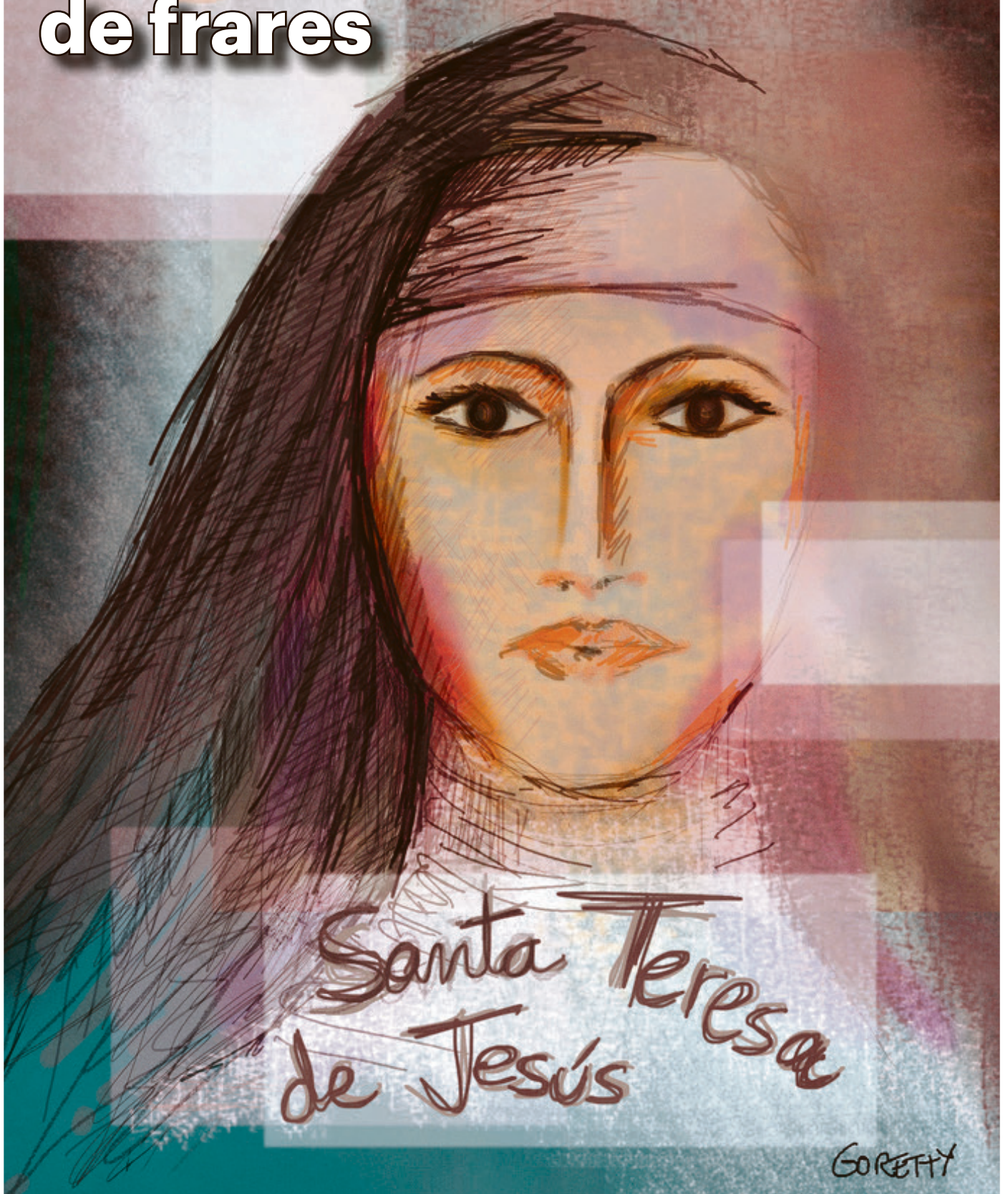

Després de gaudir de Montseny, la ruta fa una parada a la ciutat de Manresa, coneguda com a la ciutat dels miracles. És una ciutat amb un valor cultural excepcional per la seva arquitectura humana i industrial que té un caràcter i un valor singulars. El jaciment és un jaciment d'època medieval que té un valor cultural excepcional per la seva arquitectura humana i industrial que té un caràcter i un valor singulars.

manresa.cat

Teresa de Jesús, primera fundadora d'una família de frares

450 anys del Carmel Teresià

Els fundadors, Teresa de Jesús i Joan de la Creu

JULI GONZÁLEZ *c.d.*

Cada sant és un missatger de Déu, un profeta enmig dels homes, una gràcia de Déu per a l'Església del seu temps, una injecció de vida en el Cos Místic.

TERESA DE JESÚS és una autèntica gràcia per a l'Església del seu temps, missatgera i testimoni de Déu. És un testimoni de l'existència de Déu, en un temps d'espèndor i misèria, de profunditat religiosa i decadència moral, contemporània a la Reforma protestant i a la Reforma catòlica. Visqué en l'aventura interior i projecció apostòlica el clima eclesial i les efemèrides d'aquell moment de la història.

Avui encara perdura la seva influència, en els seus escrits i autobiografia parla als homes i dones d'avui. Per pròpia experiència dona testimoni de la presència del Déu viu i de l'acció alliberadora i salvadora de Crist en la seva vida. Té un gran valor. Carregada de grans experiències místiques encarna-

da en el tracte quotidià i humà. La mística teresiana no és metafísica sinó encarnació: s'enamora del Déu encarnat en Jesús i d'aquí neix la seva mística que és pura realització dels valors evangèlics, encarna l'Evangelí i li dona un valor perenne i sempre actual.

JOAN DE LA CREU és un home apassionant. La seva sobrietat no pot amagar aquesta realitat, que es revela d'una manera especial en els

seus poemes, en la seva doctrina i en la manera de viure la seva vocació. Pateix la passió de Déu i dels homes. La preocupació per Déu i l'home.

Va tenir en la seva vida una audàcia intensiva i il·limitada. Observador de Déu i de l'home. Viu amb passió, estima, escolta, pateix, calla i escriu. És model d'identificació: amor a la Paraula de Déu, amor al treball, amor a la naturalesa, entrega a la pregària, entrega al ministeri sacerdotal, a la vida comunitària i eclesial.

El doctor místic sap donar-se a entendre. L'experiència demostra que és capaç d'entrar en comunió personal i diàleg amb l'home actual. Amb ell, en els seus escrits, vivim en comú experiències i problemes: Déu, la fe, Crist, l'amor, l'home en desordre i harmonia, el sofriment, la bellesa, la mirada interior, la foscor, la transcendència, la mort, el destí gloriós.

La seva paraula revela a Déu entre els homes i cada home davant Déu.

Cada sant és un missatger de Déu, un profeta enmig dels homes

**LUIS JAVIER FERNÁNDEZ
FRONTELA**

*Historiador i prior dels Carmelites
Descalços de Valladolid*

**El Carmel Descalç és
l'únic orde que, tenint
per fundadora una
dona, la branca
femenina ha precedit
la masculina**

Santa Teresa i el convent masculí de Duruelo

Des de l'aparició dels mendicants a l'Edat Mitjana va ser habitual que tot orde religiós que naixia com a orde masculí tingués la corresponent branca femenina. Amb el Carmel Descalç ens trobem amb l'únic orde que, tenint per fundadora una dona, la branca femenina ha precedit la masculina.

En un moviment fundador, la novetat no és el passat en si, sinó el progrés que es dona, el que ens porta a pensar que la Mare Teresa «va voler que nasqués un nou estil de vida religiosa». Això es reflecteix en les constitucions de l'Orde, on ens definim com «un Orde antic», que «agermana la fidelitat a la tradició espiritual del Carmel amb un afany de renovació permanent».

La Mare Teresa funda Sant Josep a Àvila el 1562 per vitalitzar l'Església, que està en un moment de reforma, i estructurar el grup

de monges aplegat entorn d'ella. L'ideal inicial de Sant Josep és viure intensament la vida cristiana, la qual cosa es concreta en perfecció, estretor —es refereix a la pobresa absoluta— i pregària.

El sorgiment de l'ideal o servei eclesial (*Camino de Perfección*, capítols 1-3) neix d'un canvi de perspectiva davant dels motius expressats al *Libro de la Vida* i es produeix acabat de fundar Sant Josep. El que determina aquest canvi és la ruptura de la unitat en el si de l'Església: «*Vinieron a mi noticia de los daños de Francia y el estrago que habían hecho estos luteranos, y cuánto iba en crecimiento esta desventurada secta. Diome gran fatiga y como si yo pudiera algo o fuera algo, lloraba con el Señor y le suplicaba remediase tanto mal.*»

Aquesta situació va produir un fort impacte en la Mare Teresa i la determina a incloure en l'ideal de la reforma la preocupació per l'Església, la unitat i la seva reforma. Aquesta ajuda a l'Església es concreta, per part de les monges de Sant Josep, en la dedicació a la pregària. Aquest sentit eclesial de la vida religiosa és una novetat en la Mare Teresa.

El descobriment de l'ideal apostòlic-missioner de santa Teresa de Jesús (*Libro de las fundaciones*, capítol 1) neix de la trobada amb el franciscà fra Alonso Maldonado, arribat de Nova Espanya. El text ens presenta la Mare Teresa obertament apostòlica: «*Parecién-*

dome que precia más un alma que por nuestra industria y oración le ganásemos mediante su misericordia que todos los servicios que le podemos hacer.»

A la llum d'aquests tres moments ens trobem que en la Mare Teresa es dona un creixement que va des del seu desig de reformar-se a ella mateixa i el seu orde, a una preocupació eclesial, la unitat de l'Església, i finalment, la preocupació apostòlica en descobrir els nous espais que s'obren per a l'Església a Amèrica.

El naixement dels frares descalços

El final de tot aquest procés serà el desenvolupament funcional que omplirà la resta de la seva vida (1567-1582), i el naixement dels frares descalços, als quals transmet no només el seu estil de vida, sinó també la passió per l'Església i per la salvació de les ànimes. El carmelita

Celebració a Montserrat del cinquè centenari del naixement de Teresa de Jesús, al costat de la imatge de la santa

Per a la Mare Teresa, Duruelo és el lloc del desencís, perquè els inicis no van ser tan ideals com ella hauria volgut

descalç, segons l'ideal de la Mare, ha de ser un home orant, apostòlic, sacerdotal, de missa, predicació i confessional, fratern, comunitari, culte, amic de lletres.

Els carmelites descalços neixen a Duruelo, un lloc perdut a l'actual província d'Àvila, un lloc tan ple de soledats com d'alzines seculars, i més en aquells temps que ara. La data del seu naixement va ser el 28 de novembre, primer diumenge d'Advent del 1568, quan «dient la primera missa conventual el pare Provincial, va quedar establerta la vida descalça a Duruelo».

L'esquema de vida a Duruelo era l'orientació contemplativo-eremítica, un apostolat moderat i alguns costums introduïts per sant Joan de la Creu en la línia d'allò après a Valladolid al costat de la Mare Teresa: la correcció de culpes cada nit, la recreació després de dinar a migdia, la conferència espiritual un dia a la setmana, les mortificacions ordinàries i extraordinàries

al refectori. No obstant això, per a la Mare Teresa, Duruelo és el lloc del desencís, perquè els inicis no van ser tan ideals com ella hauria volgut. En aquest sentit, Duruelo és una experiència de vida carmelitana, referida als orígens ermitans i solitaris dels carmelites, però no teresiana, d'aquí que l'estil de vida que es va imposar a Duruelo fos el del rigor.

La Mare Teresa, que va passar per Duruelo tres mesos després de la fundació, estava descontenta amb el lloc, perquè només permetia predicar a pobletans rústics, i per l'estil de vida que allà s'implantava (excés de creus i calaveres, mortificacions, caminar descalços). Ella, dona urbana, desitja per a les seves monges i per als seus frares llocs urbans. De fet, la Mare Teresa admet el fracàs en el desig per reduir aquells penitents al seny: «Ellos, como tenían estas cosas que a mí me faltaban, hicieron poco caso de mis palabras para dejar sus obras.»

Efemèrides destacades al Carmel Descalç

24 d'agost del 1562, fundació de Sant Josep d'Àvila, primera de les fundacions de Santa Teresa.

28 de novembre del 1568, primer diumenge d'Advent, fundació del convent de Duruelo, primer dels convents de Carmelites Descalços.

22 de febrer del 1569. Santa Teresa de Jesús visita el convent de Duruelo.

13 de juliol del 1569, fundació del convent de Sant Pere de Pastrana, segon convent de Carmelites Descalços; fra Ambrosio Mariano i fra Juan de la Misericòrdia van ser-ne els fundadors.

5 d'abril del 1582. El P. Jerónimo Gracián acomiada a Lisboa la primera expedició de missioners enviada al Congo que naufraga i fracassa.

11 de juliol del 1585. Surten de Sanlúcar de Barrameda cap a Mèxic els primers Carmelites Descalços. El 18 de gener del 1586 es funda el primer convent de Carmelites Descalços a Amèrica, Sant Sebastià de Mèxic.

28 de juny del 1592. El P. Fra Alonso de Jesús María signa les escriptures de compravenda dels terrenys on s'aixecarà el Desert de la Mare de Déu de Carme de Bolarque, primer dels deserts del Carmel Descalç.

20 de maig del 1597. El papa Climent VIII, pel breu *Sacrarum religionum*, divideix el Carmel Descalç en dues congregacions, la de Sant Josep d'Espanya i la de Sant Elies d'Itàlia.

6 de juliol del 1604. Surten cap a Pèrsia els primers missioners carmelites descalços de la Congregació d'Itàlia. L'expedició arriba al seu destí, Ispahan, a finals del 1607. El 2 de febrer del 1608 s'inaugura la missió dels Dolços Noms de Jesús i de Maria d'Ispahan, Pèrsia, primera de les missions de la congregació italiana.

16 d'octubre del 1606. Ana de Jesús introdueix el Carmel Descalç amb la fundació del monestir de l'Encarnació de París.

22 de gener del 1607. Ana de Jesús funda el Carmel de Brussel·les.

24 d'abril del 1620. Fundació del convent de Nostra Senyora del Carme de Goa pel P. Leandro de la Anunciación. El 1633, un col·legi de missioners per a l'estudi de les llengües i costums de l'Índia. En aquest convent va fer el noviciat el beat Dionís de la Nativitat.

21 de juliol del 1627. Felip IV declara santa Teresa de Jesús patrona dels regnes d'Espanya.

8 d'agost del 1812. les Corts de Cadis declaren santa Teresa de Jesús patrona d'Espanya.

14 d'agost del 1868. Restauració dels Carmelites Descalços a Espanya amb la presa de possessió del convent de Marquina.

El Carmel Teresià avui

AGUSTÍ BORRELL

Vicari general

La petita comunitat de frares de Duruelo, iniciada el 28 de novembre de 1568, ara fa 450 anys, fou la primera de la branca masculina del nou Carmel impulsat per Teresa de Jesús. Amb el temps, la llavor plantada en aquell racó desconegut de Castella s'ha estès arreu del món. Avui dia, el Carmel Teresià, a més de ser una família nombrosa, és una realitat molt plural i variada.

Si bé no són el més important, les xifres diuen que actualment a tot el món hi ha uns quatre mil carmelites descalços i unes deu mil carmelites descalces; pel que fa als laics, es calcula que uns quaranta mil formen part oficialment de l'Orde Seglar, i a més hi moltes altres persones amb diferents formes de pertinença, de vinculació o de proximitat al Carmel Teresià o a alguna de les seves comunitats. Cal recordar igualment les nombroses congregacions religioses vinculades, algunes de les quals han nascut a Catalunya i continuen tenint-hi una presència significativa: Carmelites Missioneres Teresianes, Carmelites Missioneres, Carmelites de Sant Josep, Carmelites Tereses de Sant Josep...

Si ho comparem amb la situació d'alguns anys enrere, podem dir que la tendència és força semblant a la que es dona en la majoria de famílies religioses i en l'Església en general:

—A Europa, que durant molts segles i fins fa poc temps ha estat el centre i el motor del cristianisme, ara es viu una etapa d'envelliment, de ràpida davallada numèrica i de disminució d'energies. Es calcula que en els darrers vint anys el nombre de religiosos a Europa ha disminuït aproximadament en una quarta part. També els carmelites descalços estem avançant de mica en mica cap a una reducció de presències. Tanmateix, cal notar els signes de revifada vocacional

en alguns llocs concrets (Croàcia, Polònia...).

—Per la seva banda, Amèrica Llatina va ser probablement la regió del món on la renovació del Concili Vaticà II es va notar amb més força i el cristianisme va experimentar més vitalitat, gràcies també a una proximitat al poble i una encarnació decidida en la realitat de la gent. Ara es pot dir que passa per un temps de manteniment i de consolidació, en què el cristianisme mira de respondre als canvis socials, polítics, econòmics i culturals que s'estan produint en el continent, i també a fenòmens religiosos que prenen força com les sectes i els moviments fonamentalistes.

—Àfrica ha estat una altra gran zona d'expansió de l'Església, i també del Carmel, gràcies sobretot

S'està produint una gran florida de vocacions a països com Indonèsia, Corea, Filipines, etc.

Religiosos carmelites d'Àsia a Montserrat, en la celebració del 500 aniversari del naixement de santa Teresa de Jesús.

**Santa Teresa
va voler crear
comunitats petites,
on els seus membres
es poguessin
conèixer, ajudar
i estimar de debò**

a l'acció valenta i admirable de molts missioners que han portat desenvolupament social i anunci de l'Evangeli a molts països. El Carmel Teresià ha crescut a Àfrica en els darrers anys, i ho continua fent. En aquest cas, el repte més important és com aconseguir una inculcació adequada del missatge cristià i concretament de l'estil de vida carmelità, perquè s'ha de reconèixer que existeix una tensió no sempre ben resolta entre els valors evangèlics i determinats costums, tradicions i inèrcies locals.

—Tanmateix, el fenomen que més crida l'atenció en l'actualitat és el desenvolupament de la presència cristiana als països asiàtics. En el cas del nostre Orde, sorprèn la realitat de l'Índia, on

els frares ja són més d'un miler. Més recentment, s'està produint una gran florida de vocacions a països encara més llunyans dels nostres, com Indonèsia, Corea, Filipines, etc. Paradoxalment, aquí el dubte és la velocitat tan ràpida d'aquest creixement, que pot plantejar alguns interrogants sobre la capacitat d'acollir i integrar les persones que arriben en un estil de vida que per a elles és certament molt nou.

Pregària i fraternitat

Si anem una mica més enllà de les dades objectives, es poden destacar dos elements fonamentals de l'espiritualitat carmelitana que resulten ben actuals i poden ser una resposta a les necessitats de tantes persones en recerca:

- Un dels aspectes que més defineixen la identitat del Carmel Teresià és la pregària, amb tot el que comporta: meditació, interioritat, contemplació... En un món que troba a faltar la transcendència i la gratuïtat, que necessita retrobar-se amb el misteri, amb l'Absolut, l'experiència de relació personal i comunitària amb el Déu personal del cristianisme és una de les aportacions més valuoses que ha de continuar fent el Carmel.
- Una altra dimensió característica de l'estil de vida carmelità és la fraternitat. Santa Teresa va voler crear comunitats petites, on els seus membres es poguessin conèixer, ajudar i estimar de debò. També aquesta proximitat real i cordial entre persones que s'escolten i s'estimen és una necessitat gran dels nostres dies en moltes societats.

En definitiva, es pot dir que el Carmel participa de l'ambient de canvi profund que s'està produint en el món actual a tots els nivells. És inevitable i és necessari que sigui així. Com tota l'Església, estem cridats a renovar-nos contínuament a la llum de l'Evangeli i dels signes dels temps. En la línia de Teresa de Jesús, és temps de caminar, i de caminar amb determinació, sabent que sempre cal començar, «*de bien en mejor*».

El grup es reuneix el tercer dilluns de cada mes als Carmelites Descalços de Badalona.

Grup del Carmel Ecumènic i Interreligiós de Badalona

JESÚS SANS, ocd
Prior dels Carmelites Descalços
de Badalona

Volem seguir i viure l'espiritualitat de santa Teresa de Jesús i sant Joan de la Creu en diàleg i comunió amb l'Església i totes les tradicions del món

Som un grup recentment creat al bell mig de Catalunya en comunió amb els altres grups de la península Ibèrica (Cantàbria, Madrid, Llevant i Còrdova) i Europa (Finlàndia i Bruges-Bèlgica).

Carmel: Volem seguir i viure l'espiritualitat de santa Teresa de Jesús i sant Joan de la Creu dins l'escola mística carmelitana en diàleg i comunió amb l'Església i totes les tradicions del món.

Ecumènic: Desitgem caminar, pregar i créixer junts totes les Esglésies cristianes (catòlics, protestants, ortodoxos, anglicans...), per construir un món millor.

Interreligiós: Anhelem caminar, pregar i créixer junts totes les tradicions o confessions religioses (judaisme, cristianisme, islam, hinduisme, budisme, taoisme, confucianisme, xintoisme, sikhisme, zoroastrisme, fe baha'í i religions animistes...) per potenciar un veritable diàleg amb respecte i amor.

En el seu inici, el grup Carmel

Ecumènic i Interreligiós (CEI) va ser en primer lloc animat per una laica, Clara Caro Román, conjuntament amb Jesús Martínez i Conchita Arribas i altres laics, acompanyats pel pare carmelita Francisco Brändle i per la germana carmelita Sagrario de la Santíssima Trinidad, del convent de Loeches.

Durant els anys 1998 a 2006 es va redactar l'ideari i estatuts d'aquest camí en comunió amb l'Orde dels Carmelites Descalços (Roma - P. General, ocd.), en plena vigència.

La nostra brúixola de futur és voler caminar en xarxa amb tots els grups de la península Ibèrica i d'Europa, tenint present la realitat de la nostra ciutat de Badalona: Taula de Diàleg Interreligiós a Badalona, Associació Ponts per la Pau, Grup Pregària per la Pau... i també amb la delegació Diocesana d'Ecumenisme i Relacions Interreligioses de Barcelona, així com també, amb la gran família UNESCO-AUDIR de Catalunya.

Ens reunim el tercer dilluns de cada mes als Carmelites Descalços de Badalona. Hi esteu tots ben convidats...! Us hi esperem!

La qualitat femenina en Teresa de Jesús

LAIA DE AHUMADA

Espectadora

Teresa es va sentir abocada a compartir i a defensar una nova forma de vida espiritual per a les dones i els homes

Teresa es definia a si mateixa com a dona «flaca y con poca fortaleza... aunque fuerte en los deseos». I ho feia d'aquesta manera, perquè en el seu cos malaltís i finit, se li feia difícil encabir un desig profund tan infinit com el que l'ocupava. Un desig que, sense obviar la raó, la portava —seguint els consells de Francisco de Osuna— a endinsar-se en la seva interioritat per trobar-se, inspirar-se, i buidar-se de tot allò que no era, deixant així espai a Déu i a l'altre. A un Déu amb qui mantindrà una relació íntima, per accedir al qual ja no li caldran més raons ni intermediaris que la veu de la pròpia experiència. I a l'altre, dona o home, amb qui voldrà compartir, sigui per escrit, de paraula o amb l'acció, tot allò que viu, i creu que és part d'una veritat molt profunda.

La capacitat d'experimentar, d'intuir, de percebre allò que molts savis no saben percebre, tal com deia Lamberto de Ratisbona al segle XIII, és una de les qualitats femenines de Teresa de Jesús, una qualitat que no hem de considerar exclusivament de gènere, ja que forma part indistintament de l'home i de la dona i, encara que no sempre de forma equilibrada, pot arribar a donar-se, propiciant així la complementarietat.

Les qualitats considerades del mas-

culí valoren el poder, la competitivitat, i la raó, i les qualitats del femení valoren la defensa de la vida, el bé comú, i l'experiència. Totes són necessàries en la justa mesura, i totes es troben exemplificades en la figura de Teresa de Jesús.

Des de l'experiència profunda, Teresa es va sentir abocada a compartir i a defensar una nova forma de vida espiritual per a les dones i els homes, i va crear comunitats on el bé comú havia de ser realment el bé de cadascun del seus membres, i on l'experiència seria el far que il·luminés tots els camins..., sense obviar, però, la raó, que orientava davant dels falsos il·luminismes; el discerniment, per tal de sortir de camins emboscats; el foment de la lectura, l'escriptura, l'escolta, tot allò que ajudava a no perdre's dins d'un mateix. I la competitivitat la va fer servir per millorar, per observar-se, per ser conscient de les mancances, per superar-se. I mai no va tenir por d'enfrontar-se al poder, amb la força de l'humil i del savi, d'aquell que sap que té una raó que va més enllà de les raons humanes. No li va fer por ni construir, ni crear, sinó que gràcies a aquesta qualitat va ser capaç de dirigir i d'ordenar, sobretot perquè va entendre que el poder no consisteix a manar, sinó a menar. I així és com es va atrevir a fundar des d'un orde femení un Carmel masculí, un fet totalment inusual a l'època, sobretot perquè no ho va fer per manar, sinó per compartir.

Escena del musical «Si Teresa de Jesús volviera hoy».

La Província Ibèrica de Santa Teresa

Una nova província dels Carmelites Descalços

FR. MIGUEL MÁRQUEZ, ocd
Provincial del Carmel

Els Carmelites Descalços tenim l'orgull d'haver estat fundats per una dona, Teresa de Jesús, i de comptar com a primer carmelita descalç amb Joan de la Creu. El Carmel Descalç-Teresià va néixer aquí, a les terres de Castella, però s'ha fet universal. Amb el decurs dels anys, es van anar formant diferents províncies religioses, que abastaven un grup de convents de frares, que tenen com a superior un provincial i com a superior major el pare general, que viu a Roma.

Des del segle XVI hem viscut moltes vicissituds, expansió i evolució, fins a arribar a estar presents a gairebé tot el món. Som al voltant de 4.000 carmelites descalços. En aquesta època hi ha una disminució clara i progressiva a Europa, un decreixement lleu a Amèrica, i creixement a Àfrica i Àsia, sobretot a Àsia (només a l'Índia hi ha 1.400 carmelites descalços). A l'inici de l'any 2000, formàvem part de la península Ibèrica set províncies: Portugal, Andalusia, Aragó-València, Burgos, Castella, Catalunya i Balears i Navarra, amb les seves missions respectives en altres continents.

De la necessitat de reorganitzar-nos, de simplificar i unir forces, vam començar a plantejar una nova estructuració, que va desembocar, el febrer del 2015, en la creació de la nova Província Ibèrica de Santa Teresa de Jesús, dels Carmelites Descalços, que abasta tot el territori d'Espanya (excepte Navarra, País Basc, La Rioja i Cantàbria, que pertanyen a la província carmelitana de Navarra).

La nostra província està en set

països, a banda d'Espanya, tres en la Delegació d'Àfrica: Burkina Faso, Costa d'Ivori i Togo, i tres al Vicariat Regional (Amèrica Llatina): Uruguai, Bolívia i Paraguai. Som 338 frares, dels quals 237 són a Espanya, 40 al Vicariat Regional, 32 a la Delegació d'Àfrica. I la resta al servei d'altres circumscripcions o en formació fora de la Província: Argentina (6), Brasil (2), Amèrica Central (2), Equador (7), Israel (2), Itàlia (7), República Dominicana (1). Amb un total de 52 cases: 40 a Espanya, 9 a Amèrica i 3 a Àfrica. La mitjana d'edat de la Província a Espanya és de 70,31 anys, de la Delegació d'Àfrica 44,91 anys, de la Delegació d'Àfrica 38,40 anys.

Reflexions sobre el nostre present

• Ni molts, ni pocs: som els que som

Teresa de Jesús privilegiava tres urgències bàsiques per formar la comunitat de germans: el despreniment, la humilitat i l'amor dels uns amb els altres

Pregària comunitària dels religiosos del convent dels Carmelites Descalços de Badalona.

L'essència del Carmel ara és el repte d'allò incòmode, l'èxode cap a alguna cosa que no coneixem

per afrontar segons les nostres forces, només si assumim la nostra realitat, i prenem les decisions adients.

- La nostra mitjana d'edat ens marca un futur inevitable a curt termini (i obert a la sorpresa a llarg termini) que obliga a no adormir-nos en l'espera il·lusa. Tenim 70 anys de mitjana a Espanya. A Amèrica i Àfrica tenen un futur més prometedori i la seva virtut i repte també és la joventut dels frares.
- Discreta esperança vocacional? Podem dir que sí, però amb molta més atenció per part nostra i tenint cura d'un programa de pastoral vocacional.
- L'índex de frares que moren per any continuarà en progressió en els propers deu anys. Uns deu per any.
- La disponibilitat de la Província és molt alta (71 frares traslladats

i 25 a altres zones diferents de la mateixa Província original).

- Ha estat costós i dolorós el tancament de cinc convents. En els propers anys hem de continuar reduint presències.
- Perill de germans que poden perdre la motivació i la il·lusió vocacional si no l'encertem a cuidar-nos i treballar en la direcció adequada, privilegiant allò important, perquè no se'ns mengi l'activisme i la superficialitat.
- Amb aquestes dades és possible pensar amb optimisme, creativitat i valentia, alhora que realisme, prudència i humilitat? Penso, sincerament, que sí, i tinc fe que Déu fa noves les coses amb materials molt precaris; no és, per tant, un mal moment des de la lògica paradoxal de l'evangeli.

Urgències i prioritats

Ser persona

La primera necessitat és la de viure el carisma i l'estil heretat de santa Teresa de Jesús, que privilegiava tres urgències bàsiques per formar la comunitat de germans i la pregària autèntica: el desprement, la humilitat i l'amor dels uns amb els altres. Entre elles, la humilitat, que és caminar en veritat, era clau per no enganyar-se. Ella concep l'amistat com un exercici d'ajuda per créixer i «desenganyar-se», ajudar l'altre a desenvolupar les seves millors capacitats i arribar a ser persona, ser Jesús.

Vida fraterna en comunitat

Per a nosaltres, és clau la comunitat, la vida fraterna, cuidar-nos mútuament, ajudar-nos i fer plegats un camí de discerniment, aprendre a dialogar i expressar, escoltar i aprofundir el sentit d'aquest moment present, amb peus descalços, deixant-nos ferir, descol·locar, incomodar, interpel·lar. Per a nosaltres la urgència no es troba en el fet de sobreviure, ni cercar benestar. L'essència del Carmel ara és el repte d'allò incòmode, l'èxode cap a alguna cosa que no coneixem, que té a veure amb el somni de Déu, íntimament vinculat al crit del nostre temps.

Els peus a la terra, el cor en el

La vida fraterna és clau en els Carmelites Descalços. El germà Jordi Fontanellas prepara l'àpat del migdia per a la comunitat de Badalona.

Els carmelites aspirem a ser bojós, aferrats a Jesús apassionadament, fins a no tenir por de donar la vida

silenci de Déu i en les esclatxes de l'ésser humà

Vivim en una societat que ens insta a no quedar-nos mirant el melic, a no ser Església autoreferencial, a viure com a carmelites una espiritualitat aterrada, que es deixa evangelitzar i només és forta quan és vulnerable i feble, confiada i audaç, lliure i ferida. Teresa es passa tota la vida a l'escolta, preguntant i aprenent. Mestra de la humilitat i del sentit d'allò humà i d'allò diví, alegria i sacrifici. Necessitem retrobar el sentit de comunitat i de col·laboració, de disponibilitat i de comunicació interpersonal, i, a més, de qualitat en la pregària i en l'experiència personal i comunitària de Déu.

Enamorats

La urgència més gran que tenim és la de viure enamorats. No

sé si us sembla *cursi* o rosa això, però és la força més gran i el secret de Francesc d'Assís, de Teresa de Jesús, de Carles de Foucauld, de Joan de la Creu... grans místics i savis. Els carmelites aspirem a ser bojós, no ponderats, ni aplaudits, ni assenyats, sinó aferrats apassionadament a Jesús, fins a no tenir por de donar la vida i donar-la de debò en el silenci de la intimitat i amistat amb Jesús, i en la trobada guaridora amb l'altre, que ens fereix i que hem de cuidar com a nosaltres mateixos. Només en comunió reneix la història, i Déu no hi és si no és respectat en cada ésser humà, sense descarts.

Maria

És urgent dir que sí com Maria i tornar a ser pelegrins de la fe. I com Josep i amb Josep, fidel cuidador de la vida. Acompanyeu-nos!

El llegat històric i la presència viva dels carmelites descalços a Catalunya

MERCÈ GRAS CASANOVAS

Historiadora i arxivera

El dia 19 de novembre de 1614 moria a Barcelona el P. Joan de Jesús Roca. Sacerdot i professor de la Universitat de Barcelona, estudià teologia a la Universitat d'Alcalá de Henares, on va fer amistat amb Jerónimo Gracián, una de les grans figures del Carmel descalç. Va vestir l'hàbit teresià el 1572 i es convertí en el primer carmelita descalç català. De seguida va començar a tenir càrrecs i priorats dins l'Orde. Destinat a Catalunya l'any 1585, fundà els convents de Sant Josep de Barcelona (1586), Sant Josep de Mataró (1588), Tàrraga (1588), Sant Josep de Perpinyà (1589), Sant Josep de Lleida (1589), el Miracle de Tortosa (1590) i Sant Josep de Girona (1591). Va ésser el primer provincial de l'orde a Catalunya (1588). Introduí al Principat les monges carmelites descalces (Barcelona, 1588). Re-

alitzà diverses missions diplomàtiques a Roma (1579, 1586 i 1593) com a procurador dels carmelites descalços, i presentà la petició al Concili Provincial Tarraconense demanant la beatificació de Teresa de Jesús, amb la qual va tenir una gran relació. A les primeres comunitats fundades pel P. Roca seguirien les de Sant Llorenç de Tarragona (1597), Sant Joan Baptista de Reus (1606), el desert de Sant Hilarió del Cardó (1606), Santa Maria de Gràcia (1616), Sant Rafael de la Selva del Camp (1627), Sant Jeroni de Vic (1642), Santa Teresa de Balaguer (1678) i el convent dels Dolors de Vilanova de Cubelles (1735).

L'any 1835 es va produir l'exclaustració dels ordes religiosos masculins i la desamortització dels seus béns. Els religiosos exclaustrats passaren majoritàriament a assumir tasques parroquials a les diferents diòcesis catalanes. La restauració de l'Orde a Catalunya va començar

a través del convent del desert de les Palmes, a Benicàssim. Tarragona acollí la primera fundació contemporània (1891) a la qual seguirien les de Barcelona (1896), Badalona (1908), Palafrugell (1918), Palma de Mallorca (1923) i Lleida (1928). La província carmelitana catalana va tenir missions a Mèxic, a Durango, Mazatlán i Morelia (1906-1926); i als Estats Units, a l'estat d'Arizona (1912-1940) i a Washington (1916-1940).

El Carmel descalç català ha comptat en la seva història amb nombrosos religiosos destacats: místics, com Antoni de Sant Matis; historiadors, com Segimon de l'Esperit Sant, Joan de Sant Josep o més recentment el P. Gabriel Beltran Larroya (1928-1998); i nombrosos escriptors i predicadors. Cal destacar la figura del beat P. Francesc Palau i Quer (1812-1872), fundador dels Terciàries carmelites descalços (1860-1872) i de les Germanes Carmelites Terciàries, que esdevindrien les congregacions de les Carmelites Missioneres, i de les Carmelites Missioneres Teresianes.

El P. Joan de Jesús Roca va vestir l'hàbit teresià el 1572 i es convertí en el primer carmelita descalç català

XVI trobada de la família carmelitana en l'obertura del V centenari del naixement de santa Teresa de Jesús, l'any 2015.

Diferents experts van aprofundir sobre la figura de santa Teresa en un congrés celebrat a Lleida el 2015.

ÀNGEL M. BRIÑAS

Prior de la comunitat del santuari-parròquia de Santa Teresina de Lleida

Al cor de l'espiritualitat teresiana hi ha tres components fonamentals: la pregària (atenció a l'interior), la vida fraterna (atenció a les persones) i el treball físic o intel·lectual (atenció a l'entorn). Un estil de vida que es fonamenta en la persona de Crist i en els valors de l'Evangeli i que té com a finalitat el servei a l'Església.

Pregària com a atenció a l'interior

Clima de silenci per prendre consciència de qui som i qui viu en nosaltres: «Dins nostre hi ha una cosa incomparablement més preciosa que no pas les que veiem fora: no ens hem d'imaginar buides per dintre» (*Camí de Perfecció* 28,10). L'interior és un espai habitat per un Déu desitjós de ser descobert com a amic incondicional. A partir d'aquí la persona comença a aprofundir la

seva relació amb Déu. La pregària esdevé «un tracte d'amistat, estant moltes vegades sols en aquest tracte amb aquell qui sabem que ens estima» (*Vida* 8,5). És una aventura alliberadora perquè la fragilitat del coneixement humà queda transformada per la solidesa dels "dejos" de Déu (cfr. Carta 136,4).

La vida fraterna en petits grups

Teresa opta per comunitats poc nombroses (màxim 21 membres). En aquest ambient promou els valors humans en l'exercici quotidià de les relacions humanes, com ara, l'amistat sincera, el perdó, la humilitat («viure en la veritat» 6M 10,7), la llibertat interior, l'alegria, el servei desinteressat, l'amabilitat, la igualtat, la comprensió mútua... La vida es transmet vivint-la i el coneixement mutu consolida l'autèntica convivència evangèlica.

En aquest estil de vida, tots reconeixen la pròpia debilitat. Aleshores s'ajuden amb delicadesa i sinceritat (fruit de l'amor vertader), creant un clima agradable de senzillesa i na-

turalitat. Teresa convida a recrear un ambient cordial, transparent, per viure i treballar a la llum de l'Evangeli en bé de l'Església. La fe en Crist esdevé la força necessària per superar les dificultats.

El treball manual o intel·lectual

Fruit d'un estil de vida que integri equilibradament la relació amb Déu a través de la pregària i la relació amb els altres en la convivència fraterna, qualsevol tipus d'activitat física o de treball intel·lectual es converteix en l'expressió més autèntica de vida cristiana. «Si l'Hoste que ve a estar-se, a menjar i a recrear-se amb nosaltres, tant el servim contemplant com tenint oració mental i vocal, igual curant malalts que exercitant els oficis de casa i treballant fins en les coses més baixes, què hi fa que el servim en una cosa o en una altra?» (*Camí de Perfecció* 17,6). L'entorn immediat esdevé oportunitat de transformar la realitat segons la voluntat de Déu.

Una història de germanor de monges i frares

ANNA BOJ

Priora de la comunitat de les Carmelites Descalces de Mataró

Aquest és el repte que se'ns ofereix, descobrir i viure plegats, frares i monges, el Jesús que ens visita ara i aquí

Celebrar 450 anys de la fundació del convent de Duruelo és agrair el naixement dels nostres germans carmelites. Agrair que la nostra mare Teresa intuís la riquesa d'un carisma compartit amb ells. I haurem de felicitar l'Esperit, que d'uns inicis ben pobres i no fàcils ha anat teixint una història de germanor que arriba fins avui i que s'ha estès per tot el món.

Som fills d'un Amor Immens, d'un Déu que ens ha anat cridant per viure en família l'experiència més plena que es pugui somniar: l'encontre amb el seu Fill Jesús. Fills d'una dona arrabassada per l'home Jesús i que no té altre deler sinó fer-lo conèixer de tothom; aquesta és l'herència que ens ha deixat santa Teresa. Una vida de pregària que ens faci deixebles de Jesús, comunitats al servei del regne del Pare, Pare de tots i per a tots.

Avui molts dubtes i preguntes ens ocupen el cor i la ment; fins i tot la incertesa del demà, del com i què...

I una vegada més, el nostre germà sant Joan de la Creu ens recorda que: «*hay mucho que ahondar en Cristo, porque es como una abundante mina con muchos senos de tesoros, que, por más que ahonden, nunca les ha-*

llan fin ni término, antes van en cada seno hallando nuevas venas de nuevas riquezas acá y allá» (C 37,4).

Aquest és el repte que se'ns ofereix, descobrir i viure plegats, frares i monges, el Jesús que ens visita ara i aquí, que es fa present en les nostres vides de manera sempre nova i sorprenent, movent-nos de la nostra comoditat i certeses, amb visites que no estaven a l'agenda, disfressat dels qui ens fan nosa... dels pobres que ens fan mal i alhora més humans. I també regalant-se en somriures i amistats que no sabíem imaginar...

Que Ell ens concedeixi, en la seva intimitat, la Misericòrdia del Pare, el coneixement d'aquest AMOR que transforma el cor i el compromet evangèlicament en bé dels qui més ho necessiten. Aprenent nous llenguatges per explicar aquest gran tresor. Animant-nos mútuament a caminar, fent-nos costat quan ens cansem i amb la confiança certa que Ell ens farà la gràcia de poder viure cada dia una mica més les sàvies i profundes paraules de Teresa: «*Lo que más os despertare a amar, eso haced»* (4M1,7)

Que per molts anys ho puguem celebrar!

Actes del 450 aniversari de la fundació i 150 de la restauració del Carmel Teresià

GABRIEL CASTRO

Vicari provincial

A Àvila celebrarem un primer Congrés amb el tema «La Restauració dels Carmelites Descalços a Espanya»

La nostra família es disposa a celebrar aquestes dates amb algunes activitats que mirin més a l'interior de les nostres comunitats que a la celebració pública. Com en tot aniversari, primer pretenem donar gràcies a Déu pel nostre passat i en segon lloc aprofitar les lliçons d'aquells moments de la nostra història per il·luminar el present i orientar el futur.

Celebrem una Jornada d'acció de gràcies a Duruelo el 28 de novembre del 2018. El P. general dels Carmelites Descalços, el P. Saverio Cannistrà i el seu vicari, el P. Agustí Borrell, acompanyen tots els superiors de la Província Ibèrica. A més d'un *Tedeum* i una celebració eucarística a Duruelo, tenim una conferència del P. L. Javier Fernández Frontela ocd seguida d'un col·loqui sobre el significat actual de Duruelo a la nostra família.

A Àvila —convent que és hereu del primer de Duruelo— i durant la setmana del 7 fins a l'11 de gener del 2019

celebrarem un primer Congrés amb el tema *La Restauració dels Carmelites Descalços a Espanya*. S'afrontaran, des del punt de vista de la història i del seu valor per al nostre present, els temes de l'exclaustració, la restauració i l'expansió del Carmel Teresià.

Amb un programa semblant però ampliat celebrarem un altre Congrés amb el títol *Markina, fa 150 anys. L'abast d'una reimplantació*, a Larrea (Biscaia) del 29 d'abril al 2 de maig del 2019. Ja està assegurada la participació d'historiadors com Julen Urkiza, Ildfonso Moriones, Javier Frontela, Pedro Ortega, M. A. Lizaso, Dámaso Zuazúa i Manuel Gómez-Tavira.

Enguany la formació permanent de la Província Ibèrica tindrà en compte aquesta felicitat circumstància i organitzarà tandes d'exercicis espirituals que ajudin els religiosos a entrar en contacte amb el carisma teresià considerat en el moment mateix de la seva inspiració original.

Aquest suplement especial ha estat possible gràcies a

ÒPTICA HISPANO

BOTER

CASA FUNDADA EL 1924

RODRIGUEZ
1896

fundada el 1878

FARMACIA **Serentill**

Almera

CARTA DOMINICAL

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

«Sortim!»

En aquests moments, inici del nou any litúrgic i del temps d'Advent, ja tenim engegat el nou curs pastoral a les diferents comunitats de la nostra arxidiòcesi, a les parròquies, a les escoles, als moviments, etcètera.

Continuem amb el lema del nou Pla Pastoral que encapçala aquest escrit «Sortim!» Respon més a una actitud de conversió que no pas a una acció concreta. No es tracta només de fer accions de *sortida* al carrer, a la *perifèria*... Es tracta, sobretot, de sortir de l'*autoreferencialitat* que ens porta a mirar la realitat només des del nostre punt de vista.

Agraeixo molt la il·lusió amb què heu acollit aquestes *Orientacions i propostes*. Hem creat un equip de seguiment perquè ens ajudien l'aplicació del nou pla pastoral. Agraeixo la tasca que està fent aquest equip per animar-nos a *sortir*, a acollir, a fer nostre el conjunt d'aquest document. Per tal de fer possible tot això, l'equip de seguiment ens ha fet arribar algunes dinàmiques o recursos i ho seguirà fent en el futur. Aviat ens faran arribar via *whatsapp* un vídeo de promoció, per mostrar que, a Barcelona, tenim passió per

l'Evangelí. Endavant... Fem nostre el Pla Pastoral!

Els propers quatre anys, treballarem cada un dels eixos que proposa aquest document. Aquest curs ens agradaria treballar l'eix de la fraternitat, ara que hem estrenat un nou organigrama per a la nostra arxidiòcesi: nous vicaris episcopals, noves delegacions i secretariats, amb nous responsables. A la pràctica, caldrà viure la comunió i la fraternitat. Davant la polarització social i política que va creixent a Occident, el millor antídoto és la fraternitat. Per això, penso que aquesta és una gran oportunitat de conversió.

El proper curs 2019-20, treballarem l'eix dels joves, ja que possiblement disposarem de les indicacions que ens proposarà el Sant Pare, després d'haver rebut les conclusions del recent Sínode de Bisbes sobre els joves. En el curs 2020-21 treballarem l'eix dels pobres i en el 2021-22 el discerniment, com a gran eina per viure *en cristià*. Tot plegat sense deixar de tenir molt present l'eix central del nostre Pla Pastoral: la trobada amb Jesucrist. Aquesta és la clau per a la nova evangelització:

deixebles del Crist, inundats pel seu amor, que tenen el coratge de viure la vida en missió. Tant de bo arribem a ser deixebles missioners del Senyor.

Tornant a aquest nou any litúrgic que avui iniciem, i amb l'objectiu de treballar l'eix de la fraternitat, l'equip de seguiment ens farà arribar algunes propostes perquè el puguem treballar de manera personal i comunitària: la *lectio divina*, propostes de cinema-fòrum, textos per reflexionar, etcètera. Us convido a examinar com vivim en el dia a dia la relació amb els nostres germans de comunitat, amb la nostra família o els nostres veïns. Us proposo que cada dia ens aturem un moment i ens demanem davant el Senyor: Com he mirat avui els meus germans, les persones amb qui m'he trobat? Aprofitem per demanar al Senyor el do de la seva mirada, perquè puguem descobrir en els altres el do de Déu que hi habita. Us convido a fer vostra aquesta pregària que trobem a l'evangelí de Lluc: «Senyor, fes que hi vegi» (Lc 18,41). Així és, tant de bo puguem veure-hi amb la seva mirada. Bon inici d'Advent!

**JAUME
PUJOL BALCELLS**
Arquebisbe de Tarragona i Primat

ALS QUATRE VENTS

Una Bíblia a cada casa

Aquests darrers dies s'han organitzat diversos actes amb motiu de la Setmana de la Bíblia, una iniciativa del papa Francesc perquè els cristians coneguem més aquest gran tresor que són els llibres de la Sagrada Escripura. I aquest diumenge, primer d'Advent, celebrem el Diumenge de la Paraula, que incideix en aquest mateix objectiu.

Es tracta d'un dia i una setmana que ens facin apreciar cada vegada més aquesta lectura fonamental de la nostra fe, el llibre dels llibres, el més publicat i el que més ha influït en la història de la humanitat. «El millor regal que Déu ha fet a l'home», en paraules d'Abraham Lincoln.

Des dels anys immediats després de Crist els deixebles van llegir amb avidesa els primers escrits que tractaven de la vida i ensenyament del seu Mestre, els successius evangelis i epístoles, sense descuidar, com havien fet les generacions anteriors, el coneixement dels llibres de l'Antic Testament, començant pel Gènesi.

Sant Jeroni, nascut l'any 340 a Dalmàcia (actual Croàcia) i mort el 420 a Betlem, va aprendre molt bé grec, hebreu i llatí per traduir des d'aquestes llengües al llatí corrent la Bíblia. La Vulgata va ser des de llavors el llibre de capçalera de totes les generacions, i quan l'alemany Gutenberg va inventar la impremta, al segle XV, la divulgació (que

a això al·ludia el terme Vulgata) va ser màxima.

No és un gran llibre només en el rànquing dels que han configurat la nostra cultura, és la Paraula de Déu, com ho proclama l'Església després de llegir-la. I sabem que la Paraula de Déu és viva i eficaç.

Cada cristià hauria de tenir una Bíblia a casa. És el millor obsequi que es pot fer als fills que es casen per formar una nova llar. D'una banda, és fonament de la cultura judeocristiana, sense la qual no tindrien sentit moltes expressions que fem servir en la vida corrent i bona part de les obres que exhibeixen els millors museus del món.

D'altra banda, la Bíblia ajuda a la nostra aspiració màxima en la vida: trobar la felicitat en l'amor a Déu i al nostre proïsmes. La bellesa de molts textos és incomparable, com la força dels fets que narra i els seus ensenyaments sublims. És cert que algunes pàgines són difícils. Cal llegir-les tenint en compte la mentalitat de quan van ser escrites, fa segles i fins i tot mil·lennis, i altres requereixen de notes a peu de pàgina elaborades per experts per distingir els estils literaris i no prendre com textuals o científiques afirmacions que mereixen una interpretació diferent.

Amb tot hi ha edicions magnífiques de la Bíblia i animo a tots a tenir-ne una a casa, per llegir-la uns minuts habitualment.

El bon ús dels antimicrobians, una qüestió de responsabilitat

@gcasasola

Descuits en la higiene hospitalària poden fomentar la resistència antimicrobiana.

Els tractaments habituals es tornen ineficaços i les infeccions persisteixen i poden transmetre's a altres persones

Fa poc va tenir lloc el Dia Europeu per a l'Ús Prudent dels Antibiótics, que se celebra cada any el 18 de novembre. En aquesta ocasió, a més, es va llançar una campanya de sensibilització a les xarxes socials, amb l'etiqueta #KeepAntibioticsWorking. L'augment de la utilització —i l'abús— de medicaments antimicrobians (antibiòtics, antivírics, antipalúdics) per a la cura de la salut humana i animal ha contribuït a un increment del nombre de microorganismes que provoquen malalties resistents als medicaments que tradicionalment es fan servir per combatre-les. En conseqüència, els tractaments habituals es tornen ineficaços i les infeccions persisteixen i poden transmetre's a altres persones. La FAO, en estreta cooperació amb l'Organització Mundial de la Salut (OMS) i l'Organització Mundial de Sanitat Animal (OIE), treballa per millorar la conscienciació d'agricultors i productors, professionals i autoritats veterinàries, responsables de les polítiques i consumidors d'aliments sobre aquesta qüestió. A través de diversos programes, el que es busca és sensibilitzar per a un ús adequat dels medicaments.

És molt important aconseguir que els antimicrobians segueixin funcionant correctament i, així, puguin complir la seva funció de salvar vides.

En efecte, la resistència als antimicrobians és un fenomen molt preocupant i no sempre en fem cas, potser perquè no som conscients dels riscos. Però l'afer té tanta envergadura que, el 2015, l'Assemblea Mundial de la Salut, òrgan decisorí suprem de l'OMS, va aprovar un pla d'acció mundial sobre la resistència als antimicrobians. S'estima que cap al 2050, les infeccions per gèrmen fàrmaco-resistents seran la primera causa de mort de la població humana. Algunes vegades han arribat a comparar la gravetat d'aquesta qüestió amb la del canvi climàtic.

Gran avenç

Cal dir, en primer lloc, que els agents antimicrobians han suposat un gran avenç en la història de la humanitat, han ajudat a controlar malalties infeccioses, tant en els casos individuals com en el terreny de la salut pública (per exemple, fonts d'aigua contaminades). D'aquesta

manera, augmenten l'esperança de vida i disminueixen la mortalitat.

Pensem en antibiòtics com la penicil·lina d'Alexander Fleming o l'amoxicil·lina sintètica; però també en els diversos antisèptics, antifúngics i antiparasitaris. Amb tot, el mal ús i l'abús indiscriminat dels antimicrobians n'estan reforçant la resistència, incloent-hi resistències creuades o ultraresistències, que apareixen quan els microorganismes es fan resistents a la majoria dels agents antimicrobians. La resistència apareix quan els bacteris muten i es tornen resistents als antibiòtics que s'empren per tractar les infeccions que aquests bacteris causen. Però la resistència als antimicrobians és més àmplia, perquè no es limita als bacteris, sinó que inclou altres agents com virus, fongs o paràsits. Es tracta d'un fenomen molt perillós, que genera grans mals als pacients i costos a la societat. Les infeccions per microorganismes resistents poden causar la mort del pacient i transmetre's a altres persones.

Convé aclarir que no són els medicaments ni els pacients els que es fan resistents, sinó que són els mateixos agents biològics (bacteris, virus, fongs o paràsits) els que adquireixen aquesta resistència. Però, com es produeix? Hi ha diversos mecanismes, com la variabilitat genètica, la modificació de la permeabilitat de la membrana interna o processos d'inhibició enzimàtica. A més, aquesta resistència es transmet a altres microorganismes, ja siguin del mateix gènere o de gèneres diferents (transmissió horitzontal o vertical).

I nosaltres, els humans, què hi tenim a veure, en aquest procés? Podem dir que la resistència als antimicrobians es veu facilitada per tres tipus d'accions inadequades, realitzades per diferents grups de persones, que tenen diferent grau de responsabilitat. En primer lloc, el ciutadà del carrer o el pacient: fomentem la resistència antimicrobiana a través de l'ús inadequat dels medicaments; per exemple, quan prenem antibiòtics per tractar infeccions víriques com el refredat o la grip; quan compartim el tractament amb altres pacients; o quan interrompem el tractament abans d'hora. En segon lloc, els professi-

Autodiagnosticar-se pot ser molt perillós.

Per al 2050, les infeccions per gèrmens fàrmaco-resistents seran la primera causa de mort de la població humana

És essencial que en nosaltres vagi creixent la responsabilitat de fer servir els medicaments d'una manera prudent, sàvia i encertada

onals del món sanitari: també s'incrementa la fàrmaco-resistència quan hi ha medicaments de mala qualitat; quan es fan prescripcions errònies; i quan falla la prevenció i el control de les infeccions, per exemple, per descuits en la higiene hospitalària. En tercer lloc, hi ha un nivell polític: la falta d'esforç continuat dels governs en la lluita contra aquests problemes, les deficiències en la vigilància i la reducció de l'arsenal d'instruments diagnòstics, terapèutics i preventius.

Revertir el procés

Què podem fer per revertir aquest procés o, si més no, per no contribuir que s'escampi i s'aguditzi la resistència als agents antimicrobians? Les Agències Internacionals informen que és fonamental prevenir l'aparició de resistències i evitar-ne la transmissió. Heus aquí cinc accions bàsiques que tenim tots a l'abast: fer servir antibiòtics només quan un professional de salut ens els recepti; prendre sempre la recepta completa, encara que

hagin desaparegut els símptomes; no fer servir antibiòtics que ens van sobrar d'una anterior vegada; no compartir antibiòtics amb altres persones i, encara menys, auto-diagnosticar-nos «perquè a aquell li va anar bé»; prevenir infeccions rentant-nos les mans amb freqüència, evitar el contacte amb persones malaltes i mantenir les vacunes al dia.

Prenguem-nos seriosament les advertències i consells que institucions com la FAO, l'OMS i l'OIE ens ofereixen sobre aquests punts. Atesa la facilitat i la freqüència amb què es desplacen avui dia les persones, la resistència als antibiòtics és un problema de dimensions mundials, que requereix esforços per part de totes les nacions i de sectors diversos. Amb la salut no s'hi juga. Per això és essencial que en nosaltres vagi creixent la responsabilitat de fer servir els medicaments de manera prudent, sàvia i encertada, perquè continuïn funcionant correctament.

El 25 d'octubre, el papa Francesc va escriure al seu compte

de Twitter: «La salut no és un bé de consum sinó un dret universal. Unim esforços perquè els serveis sanitaris siguin accessibles a tothom!»

Que aquests esforços, ben coordinats i sàviament fonamentats, incloguin igualment el bon ús dels antimicrobians. És una qüestió de responsabilitat que a tots pertoca perquè, quan ja no es poden tractar les infeccions amb els antibiòtics de primera línia, és necessari fer servir fàrmacs més costosos. La major durada de la malaltia i del tractament, no poques vegades en àmbits hospitalaris, incrementa els costos de l'atenció sanitària i la càrrega econòmica per a les famílies i la societat. D'altra banda, la resistència als antimicrobians posa en risc els avenços de la medicina moderna. Si no disposem de medicaments eficaços per prevenir i tractar infeccions, els trasplantaments d'òrgans, la quimioteràpia i les intervencions quirúrgiques es tornaran més perilloses.

Posem-hi, doncs, de la nostra part. No és un afer intranscendent.

Ràdio Estel

espai de trobada, participació i diàleg

actualitat,
 La Immaculada Concepció
 dissabte 8 de desembre a les 11.30 h
 Missa Conventual des de la Catedral de Barcelona

Radioestel.cat
 a la carta

Barcelona 106.6 / Tarragona 100.6 / Girona 103.4 / Lleida 91.5 / Catalunya Central 93.7 / Vic 98.4
 Tortosa 90.1 / El Garraf 96.8 / La Cerdanya 104.4 / La Seu d'Urgell 105.0 / Andorra 107.5

SEGUEIX-NOS

Available on the
 App Store

Android app on
 Google play

COMENTARI DE LA PARAULA

Hi haurà sobre la terra angoixa de les nacions i perplexitat en retrunyir el mar

Diumenge passat vam cloure l'any litúrgic amb la festa de Jesús, Rei de tot el món; avui comencem un nou any amb el temps d'Advent, preparant la vinguda del Fill de l'home. Encetem un nou cicle en què el primer volum de l'obra Iluquiana, la *Demostració a Teòfil*, que anomenem l'«Evangeli de Lluc», serà el nostre escrit de referència. Els tres sinòptics (Marc, Mateu i Lluc) se serveixen del llenguatge apocalíptic, no per revelar secrets amagats o predir el futur, sinó per ajudar-nos a interpretar, a base d'imatges que parlen per si mateixes, les situacions que s'estan donant, però que ignorem adormits com estem pels falsos valors que ens han inculcat els poderosos. El títol de l'homilia descriu millor que cap altre la situació

present que estem vivint, una situació que s'ha anat repetint al llarg de la història, sobretot com avui quan es produeixen canvis profunds en la societat. Si mirem al cel, veurem com un rere l'altre van caient els imperis, els estats-nacions van perdent protagonisme a favor de les grans ciutats on els ciutadans es van aplegant per regir ells mateixos els gravíssims problemes que ens afecten i que no s'han abordat. De set mil milions d'humans que som, cinc mil milions vivim en ciutats. Els evangelistes són plenament conscients que, després del gran fracàs del Messies al Gòlgota, penjant el Rei dels jueus d'un patíbul, i de la desfeta del cercle dels Dotze que havien de reunir les dotze tribus d'Israel, van desaparèixer les fron-

GLÒRIA MONÉS

teres que enfrontaven les nacions. Per això insisteixen en la vinguda del Fill de l'home, representant eximi de tota la humanitat, que es fa present sempre que tinguem els ulls oberts i les oïdes amatents a descobrir l'actuació de Jesús resuscitat a través de les persones que li prestem les mans. Hem de vetllar, doncs, perquè «siguem considerats dignes de defugir» el catastrofisme que ens volen imposar i així «mantenir-nos drets en presència del Fill de l'home».

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

IGNASI RICART
Claretia i biblista

Quins profetes d'Israel van anunciar la vinguda de Crist?

Tot l'Antic Testament és una prefiguració del Nou Testament, que ens porta la interpretació de la realitat completa amb la vinguda del Messies esperat, el Crist. El profeta entrelluca la vinguda del Messies, el Crist, que al NT designa Jesucrist, l'Ungit de Déu. El profeta Isaïes va viure a la segona meitat del segle VIII aC. Va ser el primer que va creure que vindria un Messies, una persona enviada per Déu, que posaria pau al món i eliminaria totes les injustícies. Els profetes transmeten al poble un missatge d'esperança: Déu salvarà el seu poble i l'alliberarà de l'exili. Anuncien també la mediació d'un personatge que, com Moisès o David, portarà la salvació promesa per Déu. El profeta Isaïes l'anomena Servent. «Doncs ara el Senyor mateix us donarà un senyal: la noia que ha d'infantar tindrà un fill, i li posarà el nom d'Emmanuel (que vol dir: "Déu amb nosaltres"). El noi menjarà mel i mató» (7,14s). Maria apareix aquí en l'horitzó profètic (Lc 1,35; Mt 1,23). «Perquè ens ha nascut un infant, ens ha estat donat un fill que porta a l'espatlla la insígnia de príncep» (Is 9,5). «Aquí teniu el meu servent, que jo sostinc, el meu elegit, en qui s'ha complagut la meua ànima. He posat damunt d'ell el meu Esperit perquè porti la justícia a les nacions» (42,1). «M'ha dit: "És massa poc que siguis el meu servent per restablir les tribus de Jacob i fer tornar els supervivents d'Israel. Jo t'he fet llum de les nacions perquè portis la meua salvació d'un cap a l'altre de la terra"» (49,6). «S'ha complert el temps i el Reialme de Déu és a prop. Canvieu de vida i creieu en l'Evangeli» (Mc 1,15).

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge I d'Advent

Lectura primera

Jr 33,14-16

Faré néixer a David un plançó bo

Lectura del llibre de Jeremies:

«Vindran dies, diu l'oracle del Senyor, que compliré aquella promesa que tinc feta a la casa d'Israel i a la de Judà. Aquells dies, aquells temps, faré néixer a David un plançó bo, que es comportarà en el país amb justícia i bondat. Aquells dies serà salvat el país de Judà i viurà confiada la ciutat de Jerusalem. I a ell l'anomenaran: El-Senyor-és-el-nostre-bé.»

Salm responsorial

24

Feu que conegui, Senyor, les vostres rutes, feu que aprengui els vostres camins.

Encamineu-me en la vostra veritat, instruiu-me, perquè vós sou el Déu que em salveu.

R. A vós elevo la meva ànima, Senyor.

El Senyor, bondados i recte, ensenya el bon camí als pecadors. Encamina els humils per sendes de justícia, els ensenya el seu camí. *R.*

Tot l'obrar del Senyor és fruit d'amor fidel per als qui guarden la seva aliança. El Senyor es fa conèixer íntimament als seus fidels, els revela la seva aliança. *R.*

Al·leluia

Sl 84

Senyor, feu-nos veure el vostre amor i doneu-nos la vostra salvació.

Lectura segona

1Te 3,12.4,2

Que el Senyor refermi els vostres cors per al dia que vingui Jesús, el nostre Senyor

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Tessalònica:

Germans, que el Senyor faci créixer fins a vessar l'amor que us teniu els uns als altres i a tothom, tal com nosaltres també us estimem. Que ell refermi els vostres cors perquè siguin sants i nets de culpa davant Déu, el nostre Pare, el dia que Jesús, el nostre Senyor, vindrà amb els seus sants. Amén. I ara, germans, volem fer-vos una exhortació i un prec en Jesús, el Senyor.

Vosaltres vau rebre el nostre ensenyament sobre la manera de comportar-vos i d'agradar a Déu; ja ho feu, però us demano que avanceu encara més. Ja sabeu els preceptes que us vam donar de part de Jesús, el Senyor.

Evangelí

Lc 21,25-28.34-36

Molt aviat sereu alliberats

Lectura de l'evangelí segons sant Lluç:

En aquell temps, deia Jesús als deixebles: «Hi haurà prodigis al sol, a la lluna i a les estrelles. A la terra, les nacions viuran amb l'ai al cor, esverades pels bramuls de la mar embravida. La gent perdrà l'alè de por, pensant en els desastres que sobrevindran arreu del món, perquè fins l'estelada del cel tronollarà. Llavors veuran venir el Fill

de l'home sobre un núvol, amb poder i amb una gran majestat. Quan tot això comenci a succeir, alceu el cap ben alt, perquè molt aviat sereu alliberats.»

Estigueu atents sobre vosaltres: Que l'excés de menjar i beure o la preocupació dels negocis no afeixugués el vostre cor i us trobéssiu a sobre aquell dia de cop i volta, perquè vindrà, segur com un llaç, per a tothom, sigui on sigui de la terra. Estigueu alerta preguntant en tota ocasió i demanant que pugueu sortir-vos-en, de tot això que ha de succeir, i us pugueu mantenir drets davant el Fill de l'home.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIAI II)

TEMPS D'ADVENT

(SALTERI: SETMANA 1)

Desembre

2. DIUMENGE

Diumenge I d'Advent (S), *Morat*. Lectures: Jeremies 33,14-16 / Salm 24 / 1 Tessalonicencs 3,12-4,2 / Lluc 21,25-28.34-36
SANTORAL: Bibiana, vg. i mr.; Elisa, vg.; beata Maria Àngels Astorch, rel.; Silvà, b.

3. DILLUNS

Sant Francesc Xavier (MO), *Blanc*. Lectures: Isaïes 2,1-5 / Salm 121 / Mateu 8,5-11
SANTORAL: Cassià, mr.; Magina, mr.; Sofonies, prof.

4. DIMARTS

Fèria, *Morat*. Lectures: Isaïes 11,1-10 / Salm 71 / Lluc 10,21-24. O bé: *Sant Joan Damascè* (ML), *Blanc*.
SANTORAL: Ada, vg.; Bàrbara, vg. i mr.; Bernat, b. i card.; Francesc Gálvez, prev. i mr.

5. DIMECRES

Fèria, *Morat*. Lectures: Isaïes 25,6-10a / Salm 22 / Mateu 15,29-37
SANTORAL: Crispina, vg.; Dalmau, b.; Guerau de Braga, b.; Sabas, ab. i fund.

6. DIJOUS

Fèria, *Morat*. Lectures: Isaïes 26,1-6 / Salm 117 / Mateu 7,21.24-27. O bé: *Sant Nicolau* (ML), *Blanc*. Vic: *Santa Carme Sallés* (ML), *Blanc*.
SANTORAL: Asel·la, vg.; Fortià, mr.; Pere Pasqual, b. i mr.

7. DIVENDRES

Sant Ambròs (MO), *Blanc*. Lectures: Isaïes 29,17-24 / Salm 26 / Mateu 9,27-31
SANTORAL: Eutiquià, p. i mr.; Fara, ab.

8. DISSABTE

Immaculada Concepció de la Verge Maria (S), *Blanc*. Lectures: Gènesi 3,9-15.20 / Salm 97 / Efesis 1,3-6.11-12 / Lluc 1,26-38
SANTORAL: Ester, reina; Eucari, b.; Romaric, ab.

El Sant 2 DESEMBRE

Beata Maria Àngels Astorch

La lectura atenta i amorosa dels Pares de l'Església i sobretot de la Sagrada Escripura és important per a tot cristià, i fonamental per als religiosos. D'aquí en pot sorgir un dinamisme que renovi la vida de la mateixa Església. Un bon exemple és la beata catalana Maria Àngels Astorch (1592 – 1665).

Aquesta beata de Barcelona va entrar de joveneta al monestir de caputxines de Santa Margarida la reial, fundat feia poc temps. Filla de llibreters, aviat va demostrar un gran interès pel llatí, els escrits dels Pares i la Sagrada Escripura. Va ser nomenada mestra de novícies i més tard, juntament amb altres germanes, va fundar una comunitat nova a Saragossa, de la qual va acabar sent abadessa. Passats els anys, el 1645 Maria Àngels Astorch va obrir una nova fundació a Múrcia, on va acabar els seus dies. Va deixar una nombrosa obra escrita sobre litúrgia, espiritualitat i també autobiogràfica amarada d'amor a la Paraula de Déu. Va ser beatificada per Joan Pau II el 1982.

Les tres vingudes de l'Advent

MERCÈ SOLÉ

Membre de l'ACO i del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona (msolety@gmail.com)

L'Advent és el temps litúrgic que es va crear més tardanament. Primer va ser el Tridu Pasqual, després la Cinquantena pasqual i més tard la Quaresma. Cap a la meitat del segle IV el Nadal i, finalment, al segle VI, l'Advent. Els quatre diumenges previs al dia de Nadal permeten un temps de durada desigual segons caigui el dia de Nadal, per fer-nos més atents al significat de la vinguda —o de les vingudes— del Senyor. No de l'aniversari del naixement de Jesús, en el sentit més *happy birthday*, sinó de la memòria que el Fill mateix de Déu, l'Ungit del Senyor (el Messies, en hebreu, el Crist en grec) va viure com un de nosaltres, va estimar fins al final, va ser crucificat, ressuscità i ens acompanyarà sempre. En la fosca i la fredor de la mort, de la injustícia, del mal, del patiment, de la manca de sentit... Jesús esdevé llum i escalf que ens guia, aquell sol que ve del cel, que canta Zacaries. Per això van col·locar la celebració del seu naixement el mateix dia que els romans celebraven el solstici d'hivern i, de passada, la figura de l'emperador, en aquest *dies natalis solis invicti*, com els romans l'anomenaven. És una data de celebració universal. Tota civilització amb sensibilitat per la natura (sospito que qualsevol menys la nostra) celebra des de temps immemorials d'una manera o altra el moment en què la llarga nit comença a escurçar-se per deixar pas al sol. Em va costar adonar-me, però, que també la data de l'Encarnació, o sigui de l'Anunciació a

Maria, una mica artificiosament, se celebra nou mesos just abans de Nadal, cosa que trobo que no ajuda gaire a desprendre'ns d'aquest regust de festa d'aniversari que té el Nadal.

I és que l'Advent ens ajuda, en tots tres cicles, a celebrar la vinguda del Senyor en tres sentits. O tres vingudes: el Senyor que arribarà al final de la història i que ens convida a viure la seva plenitud; el Senyor que ara i aquí és present en la nostra vida quotidiana i en les persones que ens envolten, i, ara sí, el Senyor que va néixer en una data incerta en un poblet de Palestina. Per això comencem l'Advent en un to apocalíptic que ens resulta desconcertant, tot i que a mesura que veiem les conseqüències del canvi climàtic, allò dels «prodigis al sol, a la lluna i a les estrelles» i de «viure amb l'ai al cor» comença a formar part de la vida quotidiana de molta gent.

Una última cosa a destacar és que, també en tots tres cicles, les lectures del tercer diumenge de l'Advent ens remetent a la centralitat dels pobres com a protagonistes de la Bona Notícia de Jesús.

Arribada de les relíquies de santa Margarida M. d'Alacoque a Amposta

MN. ANTONIO BORDÁS
Director espiritual

Unes religioses de les Serventes van entrar l'urna i la van dipositar en una taula davant l'altar

El dilluns 5 de novembre, cap a dos quarts de cinc de la tarda, vam tenir l'honor de rebre, des de Tarragona, les relíquies de santa Margarida Maria d'Alacoque al monestir de les carmelites d'Amposta. Estaven dipositades en una urna de vidre, ben protegides, on hi ha un os i una part del cervell incorrupte.

Unes religioses de les Serventes van entrar l'urna i la van dipositar en una taula davant l'altar. Un sacerdot, Mn. Melchor, dels Servents, va presidir l'eucaristia. Érem unes seixanta persones, entre les quals hi havia un grup de l'Adoració Nocturna de la diòcesi de Tortosa.

En acabar la missa, vam fer una hora santa. Primer vam explicar la biografia i el missatge que ens va donar santa Margarida, després vam resar les vespres i el sant Rosari. Finalment, es va donar la benedicció amb el Santíssim.

Els encarregats de dur les relíquies ens van repartir algunes estampes i tríptics. Va ser un moment per renovar la nostra devoció a Jesucrist i reparar-lo de les ofenses, així com perquè nosaltres rebem els efectes de la seva redempció. Esperem que es renovi la consagració d'Espanya al Sagrat Cor de Jesús.

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE
DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Final fatal?

Em fa la impressió que els cristians tenim una visió catastròfica i fatal de la humanitat, com si tot hagués d'acabar terriblement. Les paraules de Jesús a l'Evangeli quan parla de desgràcies, del sol que s'enfosqueix i dels astres que trontollen, s'han d'interpretar literalment? La història de l'home i del món no podria acabar millor?

Veig que el va impressionar una lectura de l'Evangeli del diumenge passat. Es tracta d'un llenguatge apocalíptic, revelador, amb un missatge, no de terror ni fatalitat, sinó d'esperança i crida a la responsabilitat. Ens parla de la fi d'un estat de coses, d'una història on es viu el conflicte entre el bé i el mal i ens diu, sobretot, que el mal no tindrà la darrera paraula. Més que de la fi del món, Jesús ens parla de la fi d'un món. El Senyor anuncia el seu retorn i la implementació del seu Regne. Per tant, res de catàstrofes i desgràcies com a última paraula de la història. Dic «última paraula» perquè pot ser la penúltima. La nostra visió de la història a la llum de la raó i de la fe ha de ser realista. Els humans podem ser capaços del millor i del pitjor i no hi ha dubte que determinats episodis històrics del passat i del present són tan terribles com l'enfonsament còsmic que descriu el llenguatge apocalíptic. De vegades les paraules resulten pobres per descriure la realitat i cal buscar imatges. És un gènere literari. La pregunta que ens hem de fer en realitat és si sabrem aprendre dels nostres errors per evitar cometre'ls en el futur, perquè el futur (no el definitiu) serà en gran part conseqüència de les decisions que prenguem en el moment present. Com a cristians, hem d'interpretar les paraules del Senyor com una crida a la responsabilitat, a fer les coses el millor possible deixant-nos il·luminat per la Paraula del Senyor i sostenir per la seva Gràcia. I amb una certesa: sempre som sostinguts per l'Amor de Déu que no deixarà que la humanitat amb la qual s'ha compromès de manera definitiva s'enfonsi en la misèria absoluta i en la destrucció.

PER ENVIAR CONSULTES

AL DR. MATEO:

elconsultori@hotmail.com

Ap. de correus 121-25620 Tremp (Lleida).

Postals des d'Andalusia

Advent: alceu el cap

El rellotge de la litúrgia de l'Església marca un nou cicle que s'inicia amb el temps d'Advent, quatre setmanes per preparar el Nadal. Andalusia s'omplirà de «Pessebres», de «Naixements», de celebracions populars, de concursos de nades, per commemorar així la Gran Notícia de la Història: el naixement de Jesús en un portal de Betlem.

Tres missatges palpitants s'emmarquen en aquest temps d'Advent.

—*Primer missatge*: «Alceu el cap, que el vostre alliberament s'acosta.» De vegades, l'horitzó està tan tancat i són tantes les dificultats, que no podem mirar el futur confiadament. Enfront de la corrupció, de la mentida i de la injustícia, ens sentim desanimats. Cal que «alcem el cap». El gest és molt simbòlic. Els humans som els únics animals que ja caminem amb el cap alçat, mirant l'espai infinit i preguntant-nos pel sentit últim de l'existència i de la història.

—*Segon missatge*: «Estigueu alerta que no se us afeixugui la ment amb el vici...» Compte amb l'aire que respirem, amb les manipulacions que patim, amb les ofertes que ens fan, amb els camins que se'ns proposen!

—*Terçer missatge*: «Estigueu sempre a punt... Doneu-me les mans i camineu amb mi. I no tingueu por!»

S'aixeca el teló de l'Advent, de l'«arribada» d'Algú que va partir la història en dues meitats. Algú que té un nom i una oferta per a cada home i cada dona des que neix fins que mor.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Dada incorrecta

Soc una neboda de mossèn Domènec Cols i Puig. El 17 de novembre passat em van fer arribar una còpia de l'escrit que el vostre col·laborador Joan Pallarès-Personat ha fet de la vida del meu tiet a *Catalunya Cristiana*. Només volia corregir una dada que no és correcta. Mossèn Cols va néixer l'11 de setembre, no de novembre, tal com apareix publicat. La germana de Domènec Cols, la meva tieta, m'ha demanat que us escrigui.

Moltes gràcies per l'escrit!

EULÀLIA COLS
Barcelona

Rectificació

Gràcies per la carta i per la rectificació. Lamento profundament l'errada de la data de naixement, que vaig extreure de la *wikipedia*, on parla clarament de l'11 de novembre.

Sra. Eulàlia, remeti les meves salutacions a la germana de mossèn Cols i presenti-li les meves disculpes per la font d'on he pres l'errada. Rebi vostè una cordial salutació.

JOAN PALLARÈS-PERSONAT
Barcelona

L'enveja, una xacra de la societat del benestar

A la societat actual hi ha persones infelices i sovint un dels motius és l'enveja, una emoció negativa que ens porta a voler el que tenen els altres o a desitjar-los el mal. Són pensaments inútils que no ens fan cap mena de bé, baixen la nostra autoestima i no ens permeten evolucionar com a éssers humans.

Una prova del que diem són les constants notícies a la premsa de casos de *mobbing* o assetjament laboral (horitzontal i vertical) a les empreses i *bullying* (maltractament físic o psíquic) a les escoles. Dins de les famílies també hi és present (gelosies entre germans, problemes d'herències...), en la política i fins i tot entre els d'un mateix pensament o ideologia.

El fenomen no és nou. La Bíblia ja en parla profusament. Vegem si no els Proverbis: «L'ànim serà do-

na vida al cos, l'enveja és un corc pels ossos», o a la primera carta als Corintis: «El qui estima no té enveja.» Almenys fem-ne el diagnòstic i cerquem-hi remei.

TOMÀS GILI PALAU
Tarragona

Dites populars

Recull de dites i expressions populars que tenen en comú l'ús de la paraula Déu: com hi ha Déu!; si Déu vol; gràcies a Déu!; Déu-n'hido!; Déu dirà!; aigua per l'amor de Déu!; Déu me'n guard!; per l'amor de Déu!; ves, en nom de Déu!; que sigui el que Déu vulgui!; Déu t'ho pagui; per Déu!; Déu no ho vulgui; Déu els hagi perdonat; quan Déu vol, sense núvols plou; alabat sigui Déu!; com Déu mana.

JOSEP MARIA LLAURADÓ SALVAT
Barcelona

Podem enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

El Museu de Montserrat explora l'obra del matrimoni de pintors Albert Ràfols Casamada i Maria Girona

Dues vides unides per l'art

EDUARD BRUFAU
Montserrat

El panorama cultural dels anys quaranta a Espanya i Catalunya era gairebé un desert. Els estralls de la guerra i la grisor creativa auspiciada pel règim havien reduït la creació artística només a obres d'un academicisme correcte, però en general molt fred, mancades d'esperit. Tanmateix, va ser en aquells mateixos anys quan una nova generació d'artistes va provar de crear un art més vital i expressiu, que enllacés amb la tradició anterior i que alhora es projectés cap al futur. Entre aquells artistes a Catalunya hi havia el matrimoni format per Albert Ràfols Casamada (1923 – 2009) i Maria Girona (1923 – 2015). El Museu de Montserrat dedica l'exposició *L'equilibri possible*, que es podrà veure fins al 5 de maig, a aquests dos pintors.

Per al comissari de l'exposició, l'historiador i crític d'art Bernat Puigdollers, la mostra pretén donar a conèixer els punts de contacte i de divergència en la trajectòria artística de Ràfols Casamada i Girona. Tots dos van participar activament en la renovació artística de mitjan segle XX amb la fundació l'any 1946 del grup «Els vuit», una iniciativa singular perquè, com explica Puigdollers, «acollia membres provinents de disciplines molt diferents: la poesia, la pintura, l'espectacle i la música». Així mateix, tots dos van exposar als anome-

Abadía de Montserrat

nats Salons d'Octubre, que entre els anys 1948 i 1951 van apostar per obrir a Barcelona un nou panorama artístic. També van ser els fundadors de l'escola Eina.

Camins que s'entrellacen

Tant Albert Ràfols Casamada com Maria Girona van rebre alhora la mateixa formació artística, que va començar a l'acadèmia del pintor Ricard Tàrraga i va continuar amb una estada a París becats per l'Institut Francès i les ajudes del Cercle Maillol. Les seves amistats en el món cultural també van ser les mateixes, i tots dos van rebre una influència important del moviment cubista. No obstant tot això, en les seves obres posen de manifest llenguatges diferents: mentre que Ràfols Casamada s'acabarà decantant clarament per l'abstracció, Girona es mantindrà sempre en la figuració. Per al comissari de l'exposició, però, aquesta gran diferència en el llenguatge que empren no pot amagar una mirada compartida: «Aparentment, les producció-

L'EQUILIBRI POSSIBLE

Museu de Montserrat
Fins al 5 de maig
Tel. 938 777 745
www.museudemontserrat.com
museu@larsa-montserrat.com

possible, s'ha d'entendre a partir d'aquesta curiosa dinàmica que s'estableix entre tots dos artistes. És en aquest sentit que la mostra del Museu de Montserrat es pot considerar la primera que no només exposa l'obra de Ràfols Casamada i Girona sinó que estableix relacions directes entre una i l'altra.

Tots dos artistes procedien de famílies amb una forta tradició artística; tant el pare com l'avi d'Albert Ràfols Casamada eren pintors, com també un oncle de Maria Girona, que, a més, estava emparentada amb la nissaga artística dels Llimona. Per aquest motiu, l'exposició aplega algunes obres pictòriques d'aquests antecedents familiars. Així mateix hi ha una sala dedicada a la creació dels artistes coetanis amb qui es van relacionar, com ara Josep M. Subirachs, Josep M. de Martín, Núria Picas, Josep M. de Sucre, Xavier Valls, Josep Guinovart o Esther Boix. Amb les obres de Ràfols Casamada i Girona el visitant pot entrar en el món d'aquests dos artistes, que van unir vida i art i que en moments difícils van col·laborar per a la represa cultural del país.

ons artístiques de Maria Girona i Ràfols Casamada poden semblar antagòniques. Tanmateix, les seves obres tenen punts en comú que les relacionen. Podem veure com sovint comparteixen temàtica, cada un amb el seu estil i caràcter. En altres ocasions és la paleta cromàtica la que ens relaciona la seva obra: blaus, terres, rosats... I en altres obres és la tècnica la que els fa similars, especialment en el collage.»

Són justament aquests paral·lelismes el que l'exposició vol evidenciar. Una de les sales del Museu de Montserrat està dedicada exclusivament a obres d'ells dos que si bé formalment es troben allunyades, són coincidents pel que fa a la temàtica o el cromatisme. Posades una al costat de l'altra aquestes afinitats es posen clarament de manifest: una casa de Calaceit pintada amb colors ocres, o una escena amb un test i un ocell són exemples d'aquestes dues mirades que divergeixen en la forma i coincideixen en el fons. El títol de l'exposició, *L'equilibri*

SOLEMNITAT DE LA PURÍSSIMA CONCEPCIÓ

Basílica de la Puríssima Concepció

DISSABTE, dia 8 de desembre

A les 11 del matí

EUCARISTIA SOLEMNE

Presideix: Dr. RAMON CORTS I BLAY, rector
Predica: Rvd. Mn. Felip-Juli RODRÍGUEZ PIÑEL,
rector del Seminari Major i del Seminari Menor

Missa pro EUROPA de Jacques BERTHIER
amb quartet de veus, trompeta i orgue.
COR ESTABLE DE LA CONCEPCIÓ
Orgue: LORIÉN SANTANA

A les 7 de la tarda

SEGONES VESPRES SOLEMNES

Orgue: LORIÉN SANTANA

BASÍLICA DE LA CONCEPCIÓ

Aragó, 299 - Roger de Llúria, 70
08009 Barcelona
Tel. 934 576 552 / Fax: 932 075 664

Més informació: www.parroquiaconcepciobcn.org

Twitter: twitter.com/concepciojove

YouTube: <https://www.youtube.com/ParroquiaConcepcioBarcelona1871>

Instagram: <https://www.instagram.com/horasantaconcepcio>

Colònies organitzades per la Fundació Pere Tarrés el 1987.

QUIM TORRA

«Les colònies són un actiu de la nostra societat, formen part del patrimoni col·lectiu, cultural i social de Catalunya»

Ens agradaria compartir amb tu les teves il·lusions, els teus projectes, les teves idees... I, per descomptat, aquestes festes. Els professionals de Facility Services de LUNET et desitgem un Bon Nadal i un pròsper 2019 i, com sempre, et convidem a ajudar els que més ho necessiten: col·labora amb nosaltres en la Targeta Solidària per a Aliments de Càritas. Fes el teu donatiu, a partir d'1€, a www.caritas.barcelona/es/haz-un-donativo/

En Facility Services,
posem tots els sentits

www.lunet.es · 902 010 977 · comercial@lunet.es

El president de la Generalitat destaca la Fundació Pere Tarrés com a referent de l'educació en el lleure

Les colònies d'infants de Catalunya compleixen 125 anys

MACIÀ GRAU
Barcelona

L'any 1893, la Societat d'Amics del País va tenir la iniciativa d'organitzar la que seria la primera tanda de colònies de Catalunya, que va portar 671 infants de Barcelona a viles com les Corts o Sarrià. Aquesta proposta, que va néixer fruit de l'esperit europeu de renovació pedagògica que es vivia al nostre país, va significar l'inici d'una nova realitat educativa i social, basada en l'educació en el lleure i les activitats a l'aire lliure. Avui, 125 anys més tard, l'educació en el lleure ja és un dels tres pilars educatius dels infants i joves de Catalunya, juntament amb l'escola i la família. Per commemorar aquesta efemèride, el 5 de novembre es va celebrar un acte d'homenatge a totes les entitats de lleure del país al Palau de la Generalitat, en el qual van participar el president Quim Torra, el conseller de Treball, Chakir el Homrani, i diversos representants de les principals entitats que durant aquests 125 anys d'història han treballat per mantenir viva l'educació en el lleure a Catalunya.

Les colònies, un patrimoni de Catalunya

«Les colònies són un actiu de la nostra societat, formen part del patrimoni col·lectiu, cultural i social de Catalunya.» Amb aquestes paraules el president de la Generalitat va destacar la importància que han anat adquirint les colònies durant aquests 125 anys, que fa que a l'actualitat tinguin un paper essencial en la formació de joves i infants. És per això que Quim Torra va aprofitar l'acte per agrair la tasca de les entitats que fan possible aquesta realitat, com la Fundació Pere Tarrés, que aquest any celebra el 60è aniversari del seu naixement, i que el president va definir com «una de les entitats referents de l'educació en el lleure en el nostre país».

El gran arrelament social que han tingut les colònies a Catalunya arriba fins al punt que l'any passat un total de 414.953 infants i adolescents van participar en alguna colònia, casal, o camp de treball. Així, doncs, l'aniversari dels 125 anys de colònies és un bon moment per fer memòria però també per mirar cap al futur del lleure educatiu. En aquest aspecte, universalitzar l'accés a l'educació en el lleure i garantir la qualitat de les activitats són alguns dels reptes que entitats com la Fundació Pere Tarrés s'han marcat per continuar millorant, i que serviran per aconseguir que les colònies puguin seguir ajudant els joves i infants a ser més respectuosos, responsables i reflexius.

ACTUALITATS
CIENTÍFIQUES

Un exoplaneta descobert per dos astrònoms catalans

Ignasi Ribas.

La notícia ha sortit als diaris. *La Vanguardia* del 15 de novembre hi dedicava dues pàgines. La notícia del descobriment d'un planeta exterior al sistema solar no és certament important. Se n'han trobat tants! Arriben ara a gairebé 3.500. La novetat es troba en el fet que han estat uns de casa nostra els descobridors: Ignasi Ribas i Guillem Anglada-Escudé, el primer de l'Institut de Ciències de l'Espai del CSIC (a més de ser membre de l'Institut d'Estudis Espacials de Catalunya) i el segon de la Universitat Queen Mary de Londres.

Però cal afegir-hi que l'estrella que té a la seva òrbita aquest nou planeta és una estrella especial: es tracta d'una nana vermella, i per això de lluminositat molt feble. S'anomena estrella de Barnard pel seu descobridor a les primeries del segle XX. És la segona que ens és més pròxima: es troba a només 6 anys llum de la Terra. La que guanya en proximitat és l'alfa del Centaure que es troba a 4,3 anys llum de distància de nosaltres. Aquesta és una estrella triple, és a dir, és un conjunt de tres que orbiten a l'entorn del seu centre de gravetat, mentre que l'estrella de Barnard és solitària i tan petita que només es pot veure amb telescopi, tot i ser tan a prop. La temperatura de la seva superfície és només de 3,300°K, mentre que la del Sol és de 5.770°K.

I el planeta que els dos catalans han trobat al seu entorn es troba a

uns 60 milions de quilòmetres del seu centre, com ara el planeta Mercuri respecte del Sol (recordem que la Terra és a 150 milions de km d'ell), però no en pot rebre gaire calor ni llum, encara que es trobi tan a prop, a causa de la migradesa de temperatura i lluïssor d'aquesta estrella nana, que radia en longituds d'ona compreses entre vermelles i infraroques, amb una lluminositat 300 vegades més tènue que la del Sol. Per això el planeta que s'ha vist que té es troba a una temperatura d'uns 150 graus sota zero, amb gairebé impossibilitat total d'aixoplugar vida. Com a planeta és bastant grosset: com a mínim ha de ser 3,2 vegades més gran que la Terra, però podria arribar a superar 4 terres.

Em preguntareu com s'ho han fet per arribar a la conclusió de l'existència d'aquest planeta. Fonamentalment s'han basat en el moviment de l'estrella que és afectat per la massa planetària. Els dits Ribas i Anglada-Escudé van organitzar un consorci internacional de 31 institucions de 10 països i van analitzar 400 observacions per detectar si la de Barnard s'acostava i s'allunyava periòdicament. A aquesta llista cal afegir-hi el que va fer l'Observatori de Calar Alto d'Andalusia que va aportar 200 observacions addicionals a les que es tenien. La certesa de l'existència del planeta ha estat confirmada. Un gran treball, això sí. Tot per a la ciència!

FRANCESC NICOLAU
Professor de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA
Arxiver dels caputxins

El safrà (llat., *Crocus sativus*; cast., *azafrán*) gaudeix d'interessants propietats curatives i gastronòmiques. Pel que fa a l'etimologia, sembla que es tracta d'un mot que prové del xinès *safalang*, a través de la llengua àrab: *zaferán* (que, com el llatí *crocus*, també significa *de clor groc*). De la safranera s'aprofiten només els estigmes de la flor que, tradicionalment, es començava a collir-ne la flor al començ de la tardor, entorn de la festa de Sant Lluç (18 d'octubre), segons la dita popular recollida pel botànic Pius Font i Quer: «*Por San Lucas, el azafrán a pellucas.*» A Catalunya era considerat d'excel·lència superior el safrà conreat a Rocafort de Queralt (a prop de Montblanc), tant, que ha quedat reflectida la seva notable qualitat en les dites populars: «Rocafort per al safrà; Vallfogona pels codonys, i per bons porrons, Fullela!»

En la tradició remeiera de casa nostra, el safrà ha estat considerat un excel·lent fortificant del cor i, també, recomanable per afavorir els processos menstruals de les dones i, àdhuc, útil per a les malalties de la matriu. Pel que fa als usos culinaris, a més de potenciar el gust de les menges, el safrà gaudeix

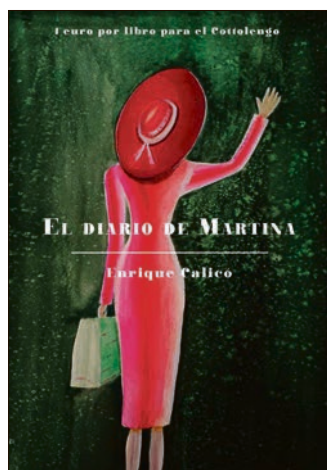
de nombroses propietats digestives i estomacals.

Els frares d'abans de l'exclaustració de 1835 empraven el safrà en la composició d'unes «Píndoles per purgar lo ventrell» que preparaven així: «Prendràs de mirra una unsa, acibar una unsa y safrà mitja unsa. Fes-ne píndoles de vi blanch segons l'art. La dosi és que per tres o quatre dies en prendràs tres o quatre fins a sis, seguint-ho segons l'obrar» (APCC, *Receptari*, s. f.). Semblantment, l'any 1756 fra Jacint de Sarrià, durant el seu sojorn al convent de caputxins de Vilanova de Cubelles, incorporà el safrà en les píndoles que feia per al mal de cap: «Pren asibar rentat, segons lo que pesa un ral de plata; rael de carbassa silvestre; de safrà un escrúpol; de mirra mitg escrúpol, molt amb subtil trituració, y mesclat molt bé, fes-ne píndolas ab such de cols, las que en castellà se diuen versas, y ne donaràs, tres o quatre, segons lo subjecte, a la nit quan se'n va a dormir, advertint que han de haver sopat a lo menos tres horas antes, y las donaràs de tres en tres nits, una vegada» (APCC, *Terapèutica antiga*, s. f.). L'article vinent us parlaré, si Déu vol, de la centinòdia.

TRADICIONS REMEIERS

Propietats
curatives i
gastronòmiques del
safrà

ENRIQUE CALICÓ

El diario de Martina

La Vocal de Lis, 2018, 447 pàg.

Cinc anys després de la mort del seu espòs, la Martina aprofita l'excusa del seu 70è aniversari per fer un viatge a París amb les seves amigues, que desitgen que reprengui la passió per la vida. A París decideix escriure les seves vivències, amb una mirada en el present i una altra en el passat. Deixarà per escrit l'amor per la seva filla i el record del seu marit.

ÁLVARO GINEL

Que no se embote la mente.

Adviento

San Pablo, 2018, 86 pàg.

Aquest llibre aprofundeix en l'autèntic i veritable significat de la vinguda del Fill de Déu als homes perquè, mirant dins de nosaltres mateixos, en redescobrim el sentit. Ofereix suggeriments pràctics, reflexions i pregàries perquè cadascun de nosaltres visquem i celebrem des de la fe un nou Advent.

ROBERTO ALBORGHETTI

En la mesa con Francisco

Larousse, 2018, 208 pàg.

Jorge Mario Bergoglio va aprendre de petit que «amb el menjar no s'hi juga» i de molt jove les circumstàncies el van dur a ocupar-se dels fogons domèstics. Més tard, va estudiar Química dels Aliments. El llibre presenta 36 receptes gustoses i fàcils de preparar que han acompanyat moments destacats de la vida del papa Francesc.

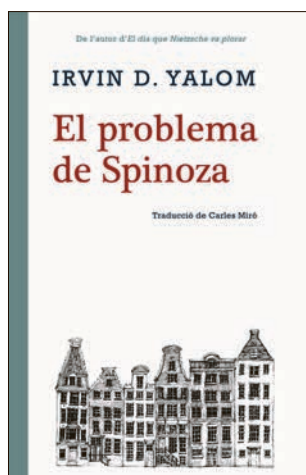

DIVERSOS AUTORS

Calendari L'Ermità

Morera, 2018, 62 pàg.

Un any més es publica aquest almanac —amb més de 140 anys d'història— que presenta informacions relatives al camp, el jardí o l'astronomia, així com una extensa i actualitzada guia de fires, mercats i festes majors de Catalunya. Un referent en l'àmbit de la cultura popular i tradicional. També inclou el Calendari dels nens i les nenes.

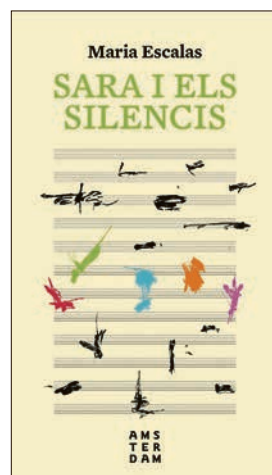

IRVIN D. YALOM

El problema de Spinoza

Edicions de 1984, 2018, 462 pàg.

El 10 de maig del 1940, les tropes nazis de Hitler envaeixen els Països Baixos. El *Reichsleiter* Rosenberg s'afanya a arribar a Amsterdam per confiscar la biblioteca de Spinoza. A través de la figura d'aquest filòsof jueu, l'escriptor Irvin D. Yalom utilitza els recursos d'anàlisi psicològica i d'intriga per parlar de la por, de Déu i de la fe.

MARIA ESCALAS

Sara i els silencis

Amsterdam, 2018, 288 pàg.

Ara que la música torna a ser el seu batec vital, la Sara repren la composició d'una obra inacabada que volia dedicar al seu pare. Davant de la falta d'inspiració, sol·licita ajuda a qui va ser el seu mestre. Ell hi accedeix amb la condició que la Sara aculli com a deixeble la jove Cristina. Entre totes dues es crearà una gran amistat.

CRÍTICA DE CINEMA

MONTSERRAT CLAVERAS

Dra. en Història de l'Art i professora de Religió

LA BUENA ESPOSA

DIRECCIÓ: Björn Runge

INTÈRPRETS: Glenn Close, Jonathan Pryce, Christian Slater, Max Irons, entre altres

MÚSICA: Jocelyn Pook

GÈNERE: drama

100 minuts

Regne Unit

A l'«ombra» dels grans homes

L'any 1992, el jurat que ha de concedir el premi Nobel de Literatura decideix atorgar-lo al famós, insigne i prestigiós escriptor Joe Castleman. Aquest fet és el punt de partida per conèixer una mica millor aquest acreditat escriptor i la seva família.

The wife va ser escrita per Meg Wolitzer l'any 2003 i adaptada al cinema per Jane Andersen. En castellà al títol li han afegit l'adjectiu «buena» situant-nos als anys cinquanta, quan la majoria de dones espanyoles eren com la Joan, és a dir, grans dones darrere o a l'ombra de «grans» homes com diu la dita.

Aquesta pel·lícula és la història de la Joan. En ella recau el pes d'un relat de caire feminista que vol donar a conèixer la vida d'una dona, com moltes altres, oblidada.

La Joan es va casar amb el Joe, molt jove i enamorada. Admirava el seu talent literari i, per donar suport a la seva carrera, ho va deixar tot. A pesar de les infidelitats, ella es va mantenir, incondicional, al seu costat. El Joe és un home egòlatra i egoista. L'extravertit que sempre vol ser el centre de les reunions on el seu públic s'encarrega de donar-li la reputació que, potser, no mereix. No estima ningú

més que a si mateix. Ni tan sols al fill que vol ser escriptor i li demana consell. A qui millor! Tanmateix, no tindrà mai cap resposta d'un pare massa ocupat en ell mateix, o que potser no li sap respondre. Tampoc no té gaire bona relació amb la seva filla.

Hom es pregunta, com és que la Joan es va enamorar del Joe? Ell la necessita per engegar i mantenir la seva carrera que el portarà al reconeixement més gran que no hauria pogut somiar mai.

Nathaniel Bone és l'encarregat d'escriure una biografia del flamant nou guardonat. Bone s'entrevista amb la Joan per treure-li la informació que sospita valuosa.

Davant la interpel·lació sobre si el sacrifici de la seva vida ha valgut la pena, ella mostra tota mena d'emocions en un rostre mesurat, contingut, serè, impertèrrit, impertorbable... sempre elegant (és la magnífica interpretació de Glenn Close).

També impassible és la seva expressió quan els focus recauen sobre ella i hom es pregunta si revelarà el secret tan ben guardat.

Cal arribar al final per preguntar-nos si, de debò, la Joan volia treure el que tenia a dins.

AMB BON HUMOR

CRÍTICA LITERÀRIA

PERE FÀBREGUES I MORLÀ
Llibreter

Una reflexió punyent

**CARDENAL LLUÍS MARTÍNEZ
SISTACH**

Laïcitat i laïcisme en l'Occident europeu

Pagès Editors, 2018, 141 pàg.

L'editor em va fer a mans la primícia d'aquest llibre que ja podeu trobar a les llibreries.

Diu Francesc Torralba al pròleg: «El laïcisme, tal com el desenvolupa el doctor Lluís Martínez Sistach, és aquella actitud que exclou o pretén excloure la presència del fenomen religiós no solament de les institucions de l'Estat, sinó també de qualsevol àmbit polític, social, cultural, econòmic, educatiu o sanitari de la societat...»

Espero que persones més autoritzades facin articles entorn d'aquesta darrera publicació del cardenal, perquè la temàtica dona molt de si i segur que veurem opinions de veus enteses que hi posaran cullerada. És un tema avui problemàtic i que està a la palestra de la societat i que l'autor analitza i aprofundeix des del seu ampli coneixement i, malgrat la seva autoritat en la matèria, ho fa amb un llenguatge planer que pot arribar a tothom que hi tingui un mínim d'interès.

En el capítol *Es va cap a una societat laica?*, ens denuncia que «aquí no es tracta de combat o de lluita, sinó simplement d'ignorància i indiferència envers la dimensió religiosa». I nosaltres no hem de caure en aquest simplista *dolce far niente*, sinó que ens hem d'informar i interessar per un tema que ens toca de ple.

També ens recorda en un altre capítol que «és molt necessari distingir el que és la "laïcitat de l'Estat" i el que és una "societat laica". No es pot ignorar que la laïcitat de l'Estat està al servei d'una societat plural en l'àmbit religiós». També ens evidencia que «la dimensió pública de la religió és de summa importància».

El llibre serà polèmic, salubrament polèmic, i us convido a llegir-lo per entendre millor el que ens toca i tocarà viure a casa nostra.

RAUXA

El Rei enamorat (i III)

«No m'he fet entendre, totes se n'han anat... Però, a qui aniran? És en va tot el que faig?» Mentre encadena pensaments així va alçar els ulls. Davant seu tenia una de les noies, la més jove de totes: «No he comprès tot el que ens has dit, però et crec. He sentit les teves paraules i tot d'una he sabut que només podré viure si em deixo besar per aquell de qui parles. Sé que aquesta certesa no m'abandonarà mai més, però... com em pot estimar aquest Rei, si ni tan sols soc bonica? No trobarà en mi res d'atractiu...»

En sentir aquestes paraules la joia de l'estimada va ser indescriptible: «Germana! Com t'ho puc dir? Ell no estima com els homes d'aquesta ciutat, que no fan res si no és en profit propi. Ell s'ha enamorat de tu sense que hagi hagut de fer res! No pot més que estimar-te, perquè l'amor del nostre Rei no coneix ni el mèrit ni l'interès. És així com ens salva, sempre que el reconeguem i li diguem que "sí" de tot cor.» La noia l'havia escoltada atentament; se la mirava de fit a fit, com si volgués retenir fins a l'últim so d'aquelles paraules. Li tremolava una mica el llavi: «Si és tal com dius, ensenya'm on puc trobar el nostre Rei, aquell que ens estima com cap altre.» «Dona'm la mà i l'anirem a trobar! No passarà d'aquesta nit que seràs amb Ell al Paradís. Ja és molt a prop, els seus passos ja es poden sentir i a orient la seva llum despunta a l'horitzó. Vetllarem tota la nit i a l'alba Ell mateix ens vindrà a trobar!»

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

SANTA ANNA

El **dissabte 1 de desembre**, a les 12.00, *Cantem amb els sense sostre*: acollida de les persones en situació de pobresa amb In Crescendo, Manu Guix, Marina Rossell, David Carabén i Àngel Llàcer. Presenta: Ariadna Oltra. Hospital de campanya de Santa Anna (c/ Santa Anna, 29 – Barcelona).

SOLIDARITAT

El **diumenge 2 de desembre**, a les 19.00, concert solidari de la Big Band de l'Escola de Música Moderna de Badalona a favor de la Fundació Acol·lida i Esperança. Parròquia de Sant Francesc d'Assís de Bufalà, c/ Tramuntana, 14 – Badalona.

ESGLÉSIA DE SANT GAJETÀ

El **diumenge 2 de desembre**, a les 18.00, concert espiritual de Nadal amb Silvia Sabater (soprano) i Xavier Cuevas (piano i orgue) amb obres de Bach i Fauré entre altres. Aportació voluntària a favor de la Fundació Manos Providentes; el **diumenge 9**, a les 18.00, concert de nades amb B-Pipes Duo. Taquilla inversa. C/ Consell de Cent, 293 – Barcelona.

ASSOCIACIÓ HISPANIA MARTYR SEGLE XX

El **dilluns 3 de desembre**, a les 12.00, missa pel 82è aniversari del martiri de Mons. Manuel Irurita, Marcos Goñi Almádoz i els germans Antonio i Francisco Tort Reixachs a la capella del Crist de Lepant de la catedral de Barcelona. Es passarà pel claustre fins a la capella dedicada a la memòria dels 930 sacerdots, religiosos i religioses, i dels fidels assassinats per la seva fe (1936-1939), on es farà un respons.

RAMON LLULL

El **dimecres 5 de desembre**, a les 12.00, acte acadèmic per celebrar la festa de Ramon Lull. Hi participen Jaume Aymar, Óscar de la Cruz Palma i Armando J. Pego al Seminari Conciliar de Barcelona. Cal confirmar l'assistència: tel. 934 534 338.

IMMACULADA

El **divendres 7 de desembre**, a les 21.30, vetlla de la Immaculada per

als joves a la basílica de la Mare de Déu de la Mercè de Barcelona.

ANUNCIACIÓ

El **dissabte 8 de desembre**, a les 18.00, acte de consagració a la Mare de Déu: exposició del Santíssim, vespres, Rosari, benedicció i reserva, consagració dels nous Esclaus de Maria i missa. Parròquia de Sant Ferran, Gran Via de les Corts, 406 – Barcelona.

VERITABLE VIDA EN DÉU

El **diumenge 9 de desembre**, a les 18.00, grup de pregària a les Carmelites Missioneres (c/ Puiggarí, 1 – Barcelona). Més informació i llibre: Mercè Ferrer, tel. 935 304 806.

Girona

MÚSICA ANTIGA

El **diumenge 2 de desembre**, a les 19.00, concert del grup Música Antiga de Girona sobre la música de les 40 hores a la catedral entre els segles XVII i XVIII a l'auditori de la Mercè de Girona.

Lleida

AGRUPACIÓ ILERDENCA DE PESSEBRISTES

El **dissabte 8 de desembre**, a les 12.00, a la canonja de la Seu Vella de Lleida, col·locació del pessebre; cantada de nades a les 12.30, al claustre; visita guiada i comentada amb Joan R. González.

Tarragona

TERESA TODA I TERESA GUASCH

El **diumenge 2 de desembre**, a les 11.00, acte en record del baptisme de Teresa Toda i Teresa Guasch a l'església de Sant Mateu Apòstol de Riudecanyes. Presideix l'arquebisbe Jaume Pujol. Cal confirmar l'assistència: smateu.riudecanyes@arqtgn.cat.

Vic

COVA DE MANRESA

Del **dimecres 26 de desembre al dilluns 31**, exercicis per a joves amb Llorenç Puig, s.j., Roger Torres, s.j., Josep M. Bullich, s.j., i equip. Tel. 938 720 422.

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut del
Departament de Presidència de la
Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

 /catalunyacristiana

 @catcrist

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Víctor Gay, GIRONA; Miquel Àngel Martín, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Laia de Ahumada, Josep M. Bausset, Pilarín Bayés, Anna Boj, Agustí Borrell, Àngel M. Briñas, Gabriel Castro, Fernando Chica, Montserrat Claveras, Agustí Codinach, Pere Fàbregues, Luis J. Fernández, Antonio Gil, Juli González, Mercè Gras, Joan Guiteras, Miguel Márquez, Josep M. Massana, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Xavier Pagès, Joan Pallarès-Personat, Quique, Jesús Renau, Ignasi Ricart, Josep Riús-Camps, Jesús Sans, Lluís Serra, Valentí Serra, Mercè Solé, Sebastià Taltavull, Joan Trias, Pau Vidal, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.

Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

JOAN TRIAS

L'Associació d'Ajuda al Sud de l'Índia (Ajutsi) es va constituir l'any 1988 per tal d'impulsar i donar suport a projectes de desenvolupament en matèria educativa al sud de l'Índia, en col·laboració amb organitzacions no governamentals de la zona. Trenta anys al costat dels més vulnerables i necessitats.

Quina va ser la primera iniciativa que va dur a terme Ajutsi?

Una escola de secundària a Gengapuram, un poblet situat al sud de l'Índia. És una zona molt pobra on no hi havia escoles de secundària i els nois i les noies havien de fer distàncies molt llargues, a peu o en bicicleta, per arribar a l'escola. Des dels seus inicis, Ajutsi s'ha fet càrrec dels sous dels professors, del material escolar, dels uniformes, del menjar diari dels alumnes i d'altres despeses de manteniment.

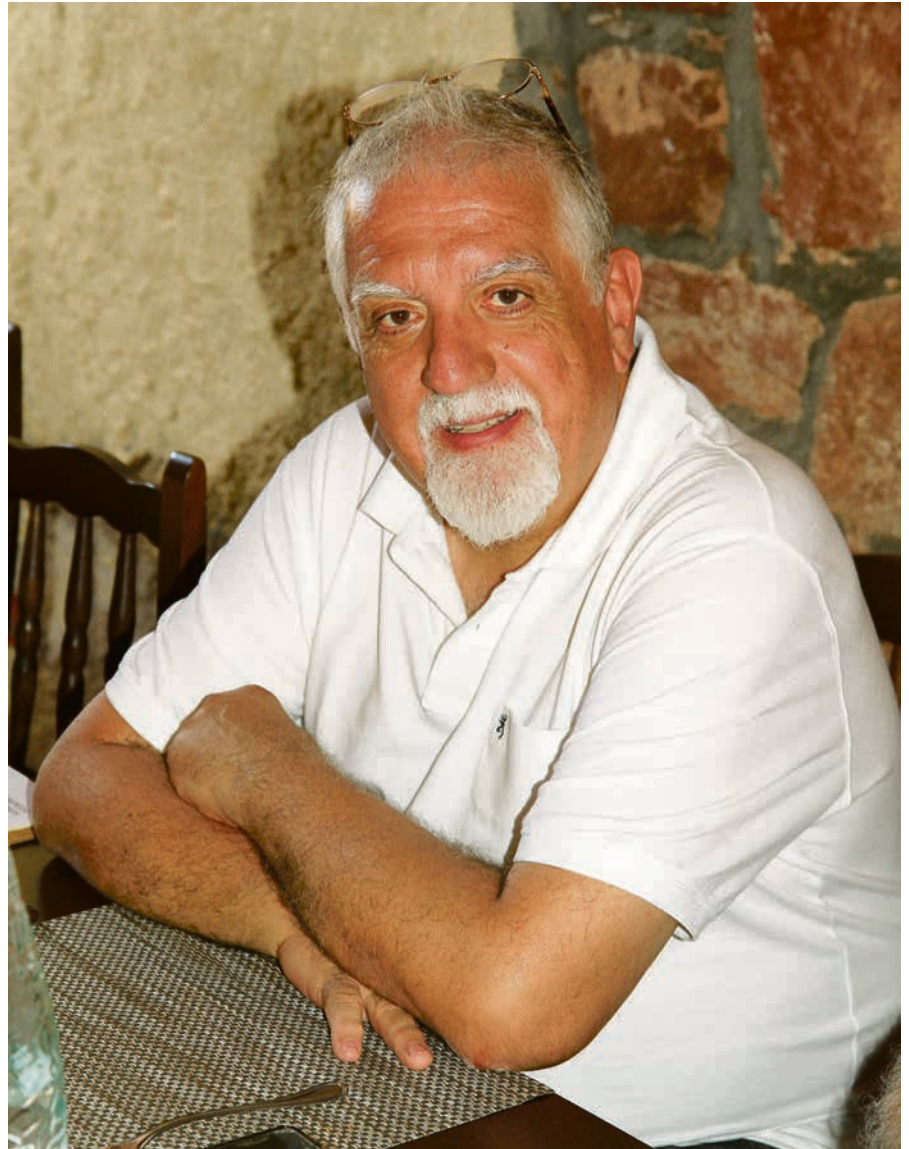
D'on surt la idea de crear aquesta associació?

Jó soc un enamorat de l'Índia. Hi vaig periòdicament des de fa quaranta-dos anys. Allà tinc bons amics. Un d'ells era el *father* John, pastor anglicà indi. Un dia va venir a veure'ns i ens va proposar fer una escola de secundària. Ell posava els terrenys, que eren propietat del seu pare. Els quatre que estàvem parlant amb ell ens hi vam implicar a fons i vam esdevenir-ne president, secretari, tresorer i vocal. Així vam posar en marxa l'associació.

Quins van ser els passos següents?

Vam començar l'escola sense tenir res. Teníem només els vint-i-cinc alumnes del primer curs de secundària. Vam organitzar activitats solidàries, com sopars, concerts... Amb els beneficis obtinguts vam poder construir l'edifici de l'escola, que es va acabar el 2003. Després vam fer un segon edifici. Posteriorment vam comprar unes màquines de cosir i vam decidir impartir cursos de costura a les dones del poblet i de la rodalia. El propòsit era que aquestes dones

Xavier Valdivieso, president d'Ajutsi

«Volem crear la Llar de la dona abandonada»

amb la seva feina poguessin guanyar uns diners.

Quin és el vostre proper projecte?

Crear la Llar de la dona abandonada, que doni acollida i una possibilitat de vida digna a les dones que han estat rebutjades per les seves famílies i castes. L'Índia, tot i que ha avançat en moltes qüestions, està encara ancorada en costums ancestrals. Una vídua o una mare soltera, per exemple, queden immediatament apartades de la societat. Volem reincorporar aquestes dones a la societat i oferir-los cursos de cosir a màquina i de treballs manuals. Una acció que comptaria

amb la cooperació de Nila Home, la nostra ONG a la zona, que aportaria l'edifici. Qui hi vulgui col·laborar, pot fer-ho al compte corrent 2100 0953 9102 0006 4560.

Quins són els grans problemes a l'Índia?

El dot i la casta. Quan una família té una nena, està automàticament endeutada, perquè és la que aporta el dot al matrimoni. Si uns pares tenen dues o tres noies, ja estan hipotecats de per vida. Per la seva banda, el sistema de castes és un problema molt i molt complex que costa canviar.

Més informació: www.ajutsi.com.

Club més Amics

Associació Amics de Catalunya Cristiana i Ràdio Estel

Contacte
Tel. 934 092 700
info@clubmes.cat
www.clubmes.cat

DEL 12 AL 24 DE GENER 2019

Festes de Lalibela - ETIÒPIA

MARÇ 2019

MALTA

DEL 24 AL 29 D'ABRIL 2019

Pasqua ortodoxa al LÍBAN

DEL 9 AL 20 DE MAIG 2019

JAPÓ

Un viatge de la tradició
a la modernitat

JULIOL 2019

PERÚ

(Cuzco i Machu Pichu)

DEL 28 DE GENER AL 3 DE FEBRER 2019

PELEGRINATGE A TERRA SANTA

Camí de fe, cultura i història

09/16 MAIG
30 MAIG / 10 JUNY
AGOST 2019
AGOST 2019
SETEMBRE 2019
OCTUBRE 2019
NOVEMBRE 2019
NOVEMBRE 2019
DESEMBRE 2019
DESEMBRE 2019

MESOPOTÀMIA TURCA
SENEGAL I GÀMBIA
CANADÀ
XINA ÈTNICA (LA RUTA DE SHANGRI-LA)
ETIÒPIA (TRIBUS DEL SUD)
REGNES DE L'HIMÀLAIA: NEPAL I BUTAN
PORTUGAL TEMPLARI + FÀTIMA
NOVA YORK (LLUMS DE NADAL)
PESSEBRES DELS ABRUÇOS
CAP D'ANY A EGIPTE